

การออกแบบชุดสวนภาคเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว
อำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก

ศิลปนิพนธ์เสนอคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์
ธันวาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

Designing of Pottery Tray Garden as Souvenir for Tourist Attraction of
Noenmaprang district, phitsanulok.

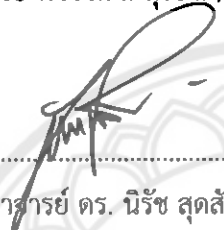
Art Thesis Submitted to the Faculty of Architecture of Naresuan University
In Partial Fulfillment of the Requirements for the
Bachelor of Fine and Applied Arts Degree in Product and package design

December 2016

Copyright 2016 by Naresuan University

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาศิลปนิพนธ์ เรื่องการออกแบบชุดสวนภาคเครื่องปั้นดินเผาที่
ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิชณุโลก ของ ธนิต ฉัตรแก้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบ
ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

.....ประธานที่ปรึกษา
(อาจารย์ พิชรวัฒน์ สุริยงค์)

.....กรรมการที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. นิรัช สุดสังข์)

.....กรรมการที่ปรึกษา
(อาจารย์ ชโรธรณ์ ทิพย์อุดมภ์)

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้า ในหัวข้อการออกแบบชุดสวนภาคเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เห็นฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ อาจารย์ พิศรวัฒน์ สุริยงค์ ประธานที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นທີ່ปรึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาในการทำศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. นิรัช สุดสังข์ และ อาจารย์ ชโรจธรม์ ทิพย์อุบลมภ์ กรรมการศิลปนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องพร้อมทั้งช่วยเหลือเสนอแนะทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้น ระหว่างขั้นตอนการทำศิลปนิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า

เหนือสิ่งอื่นใดนี้ต้องขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และญาติทุกคนของผู้วิจัยที่เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ด้านแรงงาน และสร้างสรรค์งานวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจด้านการออกแบบเครื่องปั้นดินเผาในอนาคต

ธนิต ฉัตรแก้ว

ชื่อเรื่อง	การออกแบบชุดสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
ผู้วิจัย	ฉนิต ฉัตรแก้ว
ประธานที่ปรึกษา	อาจารย์ พัชรวัฒน์ สุริยงค์
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. นิรัช สุตสังข์
กรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ ชโรธรณ์ ทิพย์อุปดมภ์
ประเภทสารนิพนธ์	ศิลปนิพนธ์ ศป.บ. สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ มหาวิทยาลัย นเรศวร, 2559
คำสำคัญ	การออกแบบชุดสวนถาด,เครื่องปั้นดินเผาที่ระลึก,แหล่งท่องเที่ยว,อำเภอ เนินมะปราง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก และ เพื่อออกแบบชุดสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

วิธีการดำเนินการวิจัยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนฐานข้อมูลออนไลน์และสัมภาษณ์เจาะลึกผู้เชี่ยวชาญด้านสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์และสร้างแนวคิดการออกแบบ เพื่อดำเนินการสร้างต้นแบบ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษาด้านการออกแบบตลอดกระบวนการ

ผู้วิจัยมีแนวคิดในการออกแบบคือ สวนถาดที่สามารถจัดวางได้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้จัดวางมีอิสระทางความคิดและจินตนาการในการจัดสวนถาดตามรูปแบบที่ตนเองชอบ โดยอารมณ์ความรู้สึกของงานคือ งานฝีมือที่ให้ความรู้สึกอบอุ่น เพื่อสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่อบอุ่นของอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยการออกแบบสามารถแบ่งออกเป็น 7 ชิ้น คือ บ้านที่ได้แรงบันดาลใจจากสถาปัตยกรรมภายใน ตำบลบ้านม่วง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก 3-โครงสร้าง 3 กราฟิก วัดที่ได้แรงบันดาลใจจากวัดบ้านม่วง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก 2 โครงสร้าง 2 กราฟิก ภูเขาหินปูนที่ได้แรงบันดาลใจจากภูเขาหินปูนภายใน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก 1 โครงสร้าง 1 กราฟิก และถาดที่ได้แรงบันดาลใจจากพื้นผิวของภูเขาหินปูน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก 1 โครงสร้าง 1 กราฟิก

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
1. ข้อมูลเกี่ยวกับ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก.....	6
1.1 ประวัติความเป็นมาของลักษณะภูมิประเทศ.....	6
1.2 วัฒนธรรมและประเพณี.....	8
1.3 แหล่งท่องเที่ยว.....	14
2. ประวัติความเป็นมาของของที่ระลึก.....	15
2.1 ความเป็นมาของของที่ระลึก.....	15
2.2 ประเภทของของที่ระลึก.....	16
2.3 การออกแบบของที่ระลึก.....	17
2.4 ลักษณะสำคัญสินค้าของที่ระลึก.....	18
3. การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา.....	19
3.1 ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของเครื่องปั้นดินเผา.....	19
3.2 ประเภทของเครื่องปั้นดินเผา.....	21
3.3 ขั้นตอนการขึ้นรูปเครื่องปั้นดินเผา.....	24
3.4 ขั้นตอนการผลิตเครื่องปั้นดินเผา.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ความเป็นมาของสวนถาด.....	27
4.1 ความเป็นมาและความสำคัญของสวนถาด.....	27
4.2 ประเภทของการจัดสวนถาด.....	29
4.3 ขั้นตอนการจัดสวนถาด.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
เครื่องมือการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
4. ผลการวิจัย	
ส่วนที่ 1 บทสังเขปเงื่อนไขในการออกแบบ (Design Brief).....	40
ส่วนที่ 2 ขั้นตอนแบบร่าง (Sketch).....	47
ส่วนที่ 3 การพัฒนาแบบร่าง (Development Draft).....	50
ส่วนที่ 4 ผลงานที่สร้างสรรค์ (Product Design).....	56
5. บทสรุป	
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	70
สรุปผลการวิจัย.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	71
บรรณานุกรม.....	73
ประวัติผู้วิจัย.....	76

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 ภูเขาหินปูน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก.....	6
2 แผนที่อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก.....	7
3 เครื่องดินเผา Earthenware.....	22
4 เครื่องถ้วยหิน.....	23
5 สวนถาด.....	28
6 สวนถาดที่มีลักษณะคล้ายการจัดแจกัน.....	29
7 สวนถาดที่ย่อยส่วนมาจากทิวทัศน์หรือเรื่องราว.....	30
8 ซ้อนปลุกหรือซ้อนเล็ก.....	32
9 อุปกรณ์ค้ำปลายแหลม.....	32
10 กระบอกฉีดยาน้ำ.....	33
11 แปรงขนอ่อน.....	33
12 กาวสำหรับยึดติดวัสดุ.....	34
13 ภาชนะสำหรับจัดสวนถาด.....	34
14 การจัดสวนลงในภาชนะ.....	34
15 กลุ่มเป้าหมาย 1.....	42
16 กลุ่มเป้าหมาย 2.....	42
17 กลุ่มเป้าหมาย 3.....	43
18 กลุ่มเป้าหมาย 4.....	43
19 สถานที่ที่ใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ.....	44
20 อารมณ์ของงาน 1.....	45
21 อารมณ์ของงาน 2.....	45
22 อารมณ์ของงาน 3.....	46
23 อารมณ์ของงาน 4.....	46
24 กลุ่มสีที่ใช้ในการออกแบบ.....	47
25 แบบร่างครั้งที่ 1 (สวนถาด).....	47
26 แบบร่างครั้งที่ 1 (ของตกแต่งสวนถาด).....	48

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
27 แบบร่างครั้งที่ 2 (สวนถาด).....	48
28 แบบร่างครั้งที่ 2 ของตึกแต่งสวนถาดแบบที่ 1.....	49
29 แบบร่างครั้งที่ 2 ของตึกแต่งสวนถาดแบบที่ 2.....	49
30 การพัฒนาแบบบ้าน รูปแบบที่ 1 ภาพที่ 1.....	50
31 การพัฒนาแบบบ้าน รูปแบบที่ 1 ภาพที่ 2.....	50
32 การพัฒนาแบบบ้าน รูปแบบที่ 2 ภาพที่ 1.....	51
33 การพัฒนาแบบบ้าน รูปแบบที่ 2 ภาพที่ 2.....	51
34 การพัฒนาแบบบ้าน รูปแบบที่ 3 ภาพที่ 1.....	52
35 การพัฒนาแบบบ้าน รูปแบบที่ 3 ภาพที่ 2.....	52
36 การพัฒนาแบบ วัด (บ้านมุง) ภาพที่ 1.....	53
37 การพัฒนาแบบ วัด (บ้านมุง) ภาพที่ 2.....	53
38 การพัฒนาแบบ ภูเขาหินปูน ภาพที่ 1.....	54
39 การพัฒนาแบบ ภูเขาหินปูน ภาพที่ 2.....	54
40 การพัฒนาแบบ ถาด ภาพที่ 1.....	55
41 การพัฒนาแบบ ถาด ภาพที่ 2.....	55
42 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (บ้าน รูปแบบที่ 1).....	56
43 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (บ้าน รูปแบบที่ 2).....	56
44 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (บ้าน รูปแบบที่ 3).....	57
45 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (วัดบ้านมุง รูปแบบที่ 1).....	57
46 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (วัดบ้านมุง รูปแบบที่ 2).....	58
47 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (ภูเขาหินปูน).....	58
48 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (ถาด) ภาพที่ 1.....	59
49 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (ถาด) ภาพที่ 2.....	59
50 ผลงานหลังเผาครั้งที่ 1.....	60
51 ผลงานก่อนเผาเคลือบ (ทาสีได้เคลือบ).....	60
52 ผลงานที่สร้างสรรค์ บ้าน รูปแบบที่ 1 ภาพที่ 1.....	61
53 ผลงานที่สร้างสรรค์ บ้าน รูปแบบที่ 1 ภาพที่ 2.....	61

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
54 ผลงานที่สร้างสรรค์ บ้าน รูปแบบที่ 2 ภาพที่ 1.....	62
55 ผลงานที่สร้างสรรค์ บ้าน รูปแบบที่ 2 ภาพที่ 2.....	62
56 ผลงานที่สร้างสรรค์ บ้าน รูปแบบที่ 3 ภาพที่ 1.....	63
57 ผลงานที่สร้างสรรค์ บ้าน รูปแบบที่ 3 ภาพที่ 2.....	63
58 ผลงานที่สร้างสรรค์ วัด (บ้านมุง) รูปภาพที่ 1.....	64
59 ผลงานที่สร้างสรรค์ วัด (บ้านมุง) รูปภาพที่ 2.....	64
60 ผลงานที่สร้างสรรค์ วัด (บ้านมุง) รูปแบบที่ 2 ภาพที่ 1.....	65
61 ผลงานที่สร้างสรรค์ วัด (บ้านมุง) รูปแบบที่ 2 ภาพที่ 2.....	65
62 ผลงานที่สร้างสรรค์ ภูเขาหินปูน (อำเภอเนินมะปราง) ภาพที่ 1.....	66
63 ผลงานที่สร้างสรรค์ ภูเขาหินปูน (อำเภอเนินมะปราง) ภาพที่ 2.....	66
64 ผลงานที่สร้างสรรค์ ถาด.....	67
65 ภาพรวมของผลงานที่สร้างสรรค์ ภาพที่ 1.....	67
66 ภาพรวมของผลงานที่สร้างสรรค์ ภาพที่ 2.....	68
67 ภาพรวมของผลงานที่สร้างสรรค์ ภาพที่ 3.....	68
68 ภาพรวมของผลงานที่สร้างสรรค์ ภาพที่ 4.....	69
69 ภาพรวมของผลงานที่สร้างสรรค์ ภาพที่ 5.....	69

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตอำเภอเนินมะปรางเป็นป่าดงดิบและห่างไกลจากผู้คน โดยส่วนใหญ่จะมีเพียงอาชีพนายพรานหรือผู้ที่เข้ามาหาของป่า มาอาศัยพักแรมชั่วคราวเท่านั้น อำเภอเนินมะปรางเป็นหมู่บ้านเก่าแก่อายุประมาณ 42 ปี ต่อมามีกลุ่มคนจากอำเภอนครไทย ด่านซ้าย และหล่มสัก อพยพย้ายถิ่นฐานเดิมเข้ามาตั้งรกรากบริเวณ ตำบล บ้านชมพู บ้านมุง วังโพรง ไทรย้อย จากนั้นจึงขยายที่ทำกินไปที่วังยาง บ้านน้อยซุ้มขี้เหล็ก และเนินมะปราง ในที่สุด โดยตัวอำเภอเนินมะปรางเดิมเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ตั้งมาประมาณ 42 ปี ชื่อบ้านเนินมะปราง ขึ้นกับตำบลบ้านมุง อำเภอวังทอง

ประมาณร้อยละ 45 ของลักษณะทางภูมิประเทศ เป็นภูเขาหินปูนอายุกว่า 300 ล้านปีและมีถ้ำอยู่หลายแห่ง ซึ่งตัวอำเภออยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดพิษณุโลกประมาณ 68 กิโลเมตร มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวหลายแห่งด้วยกัน

อำเภอเนินมะปราง พบว่า “ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านผารังหมี” มีศักยภาพที่เหมาะสมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ โดยมีสภาพพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติที่สวยงาม บรรยากาศสงบ มีวิวเป็นเนินเขา สลับทุ่งนา และมีแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ไม่ไกลจากชุมชนที่มีชื่อเสียง คือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาท่าพล ด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี พบว่าเป็นชุมชนที่ใช้ชีวิตตามแบบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง ยังดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ปลอดภัยมุข ทำให้เป็นชุมชนที่มีความปลอดภัยสูง (นงคณัฐ, ม.ป.ป.)

เนื่องจากอำเภอเนินมะปรางมีธรรมชาติที่สวยงามและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่แต่ยังไม่มีของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยวมากนัก ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอเนินมะปราง โดยการออกแบบชุดสวนภาคเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับ อำเภอ เนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในอำเภอ เนินมะปราง โดยการออกแบบสวนภาคเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอำเภอ เนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

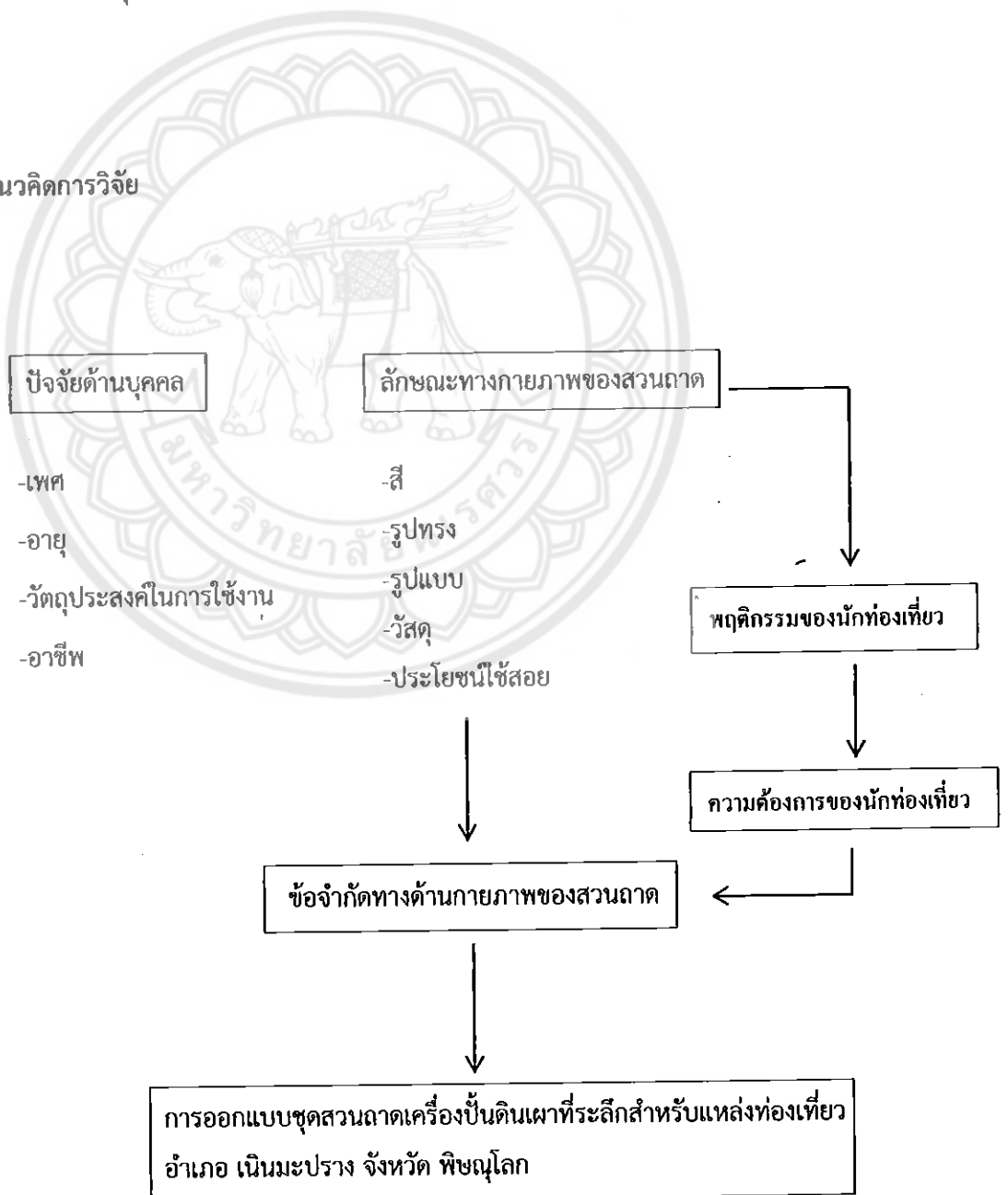
สวนภาคถูกออกแบบโดยการจำลองทิวทัศน์ สถานที่หรือสิ่งปลูกสร้างในอำเภอเนินมะปราง โดยการย่อขนาดและตัดทอนรูปทรงให้มีความเหมาะสมเพื่อใช้เป็นของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาพบเห็น โดยมุ่งเน้นไปที่ความหลากหลายของรูปแบบในการจัดสวนภาคที่ผู้ซื้อสามารถนำไปจัดในรูปแบบที่แตกต่างกันตามความต้องการ แต่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของภูมิประเทศและสถาปัตยกรรมของอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก (กรมการพัฒนารัฐบาลชนบท กระทรวงมหาดไทย, 2556)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพัฒนา เรื่องการออกแบบการออกแบบสวนถาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปรางจังหวัด พิชณุโลก โดยเป็นการออกแบบที่มีจุดประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิชณุโลก
2. เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัด พิชณุโลก
3. เพื่อออกแบบชุดสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิชณุโลก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในอำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิชณุโลก ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เริ่มเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาในพื้นที่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยมีพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มนักท่องเที่ยวใน อำเภอเนินมะปราง จังหวัด พิชณุโลก

2. ขอบเขตด้านผลิตภัณฑ์

ศึกษาผลิตภัณฑ์ชุดสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

2.1 ศึกษารูปแบบการจัดสวนถาด

2.2 ศึกษากระบวนการขึ้นรูปเครื่องปั้นดินเผา

2.3 ศึกษาการเคลือบและการเขียนสีได้เคลือบบนเครื่องปั้นดินเผา

2.4 ศึกษาการเผาเครื่องปั้นดินเผา

3. ขอบเขตด้านการออกแบบ

ผลิตภัณฑ์ชุดสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลในส่วนต่างๆและสามารถปฏิบัติการออกแบบได้ดังนี้

3.1 ร่างแบบเพื่อการผลิต

3.2 ปรับปรุงแบบเพื่อการผลิต

3.3 ทดสอบคุณภาพมาตรฐาน

ผลิตภัณฑ์ที่เลือกทำการศึกษาและออกแบบมีทั้งหมด 7 โครงสร้าง 7 กราฟิก ดังนี้

3.1.1 บ้านชั้นเดียว	จำนวน 1 โครงสร้าง 1 กราฟิก
3.1.2 บ้านชั้นเดียว (หลังคาชายอิฐ)	จำนวน 1 โครงสร้าง-1 กราฟิก
3.1.3 บ้านสองชั้น	จำนวน 1 โครงสร้าง 1กราฟิก
3.1.4 วัดบ้านมุง	จำนวน 1 โครงสร้าง 1 กราฟิก
3.1.5 วัดบ้านมุง (ขนาดเล็ก)	จำนวน 1 โครงสร้าง 1 กราฟิก
3.1.6 ถาดเซรามิก	จำนวน 1 โครงสร้าง 1 กราฟิก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดสวนถาด หมายถึง การจัดปลูกต้นไม้ลงในภาชนะขนาดตามความเหมาะสม เพื่อใช้สำหรับตกแต่งพันธุ์ไม้ต่างๆเข้าด้วยกันภายในภาชนะชิ้นเดียว เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบ สวยงาม และสามารถใช้ตกแต่งได้อย่างหลากหลายตามสถานที่และความเหมาะสม

2. ส่งเสริมการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำใดๆที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สถานที่หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การเชิญชวนบุคคลภายนอกจากต่างอำเภอ ต่างจังหวัดหรือต่างประเทศมาท่องเที่ยว หรือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่ผู้ที่ไม่เคยมาเยือน ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

3. เครื่องปั้นดินเผา หมายถึง การนำดินหรือดินเหนียวมาสร้างสรรค์ให้เกิดรูปทรงด้วยการปั้นมือหรือการใช้เครื่องหมุน หลังจากนั้นนำเข้าเตาเผาเพื่อให้เนื้อดินเกิดการแข็งตัวและอยู่ทรง และนำมาทาด้วยสีเคลือบก่อนนำไปเผาเคลือบซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการสร้างสรรค์ผลงานทางเครื่องปั้นดินเผา

4. ของที่ระลึก หมายถึง สิ่งของที่ทำให้ระลึก นึกถึง ช่วงเวลาที่ผ่านพ้นมาแล้วในอดีต ให้กระจ่างชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อประจักษ์เห็น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิชณุโลก
2. ทำให้ทราบถึงกระบวนการผลิตชุดสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
3. ได้ผลิตภัณฑ์ชุดสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าถึงกระบวนการออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สวนเถาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิชณุโลก มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า แบ่งออกเป็นหัวข้อต่างๆดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

- 1.1 ประวัติความเป็นมาของลักษณะภูมิประเทศ
- 1.2 วัฒนธรรมและประเพณี
- 1.3 สถานที่ท่องเที่ยว

2. ประวัติความเป็นมาของของที่ระลึก

- 2.1 ความเป็นมาของของที่ระลึก
- 2.2 ประเภทของของที่ระลึก
- 2.3 การออกแบบของที่ระลึก
- 2.4 ลักษณะสำคัญของที่ระลึก

3. การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา

- 3.1 ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของเครื่องปั้นดินเผา
- 3.2 ประเภทของเครื่องปั้นดินเผา
- 3.3 ขั้นตอนการขึ้นรูปเครื่องปั้นดินเผา
- 3.4 ขั้นตอนการผลิตเครื่องปั้นดินเผา

4. ความเป็นมาของสวนเถา

- 4.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการจัดสวนเถา
- 4.2 ประเภทของการจัดสวนเถา
- 4.3 ขั้นตอนการจัดสวนเถา

1. ข้อมูลเกี่ยวกับ อำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

1.1 ประวัติความเป็นมาของลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศประมาณ 45% เป็นภูเขาหินปูนอายุกว่า 300 ล้านปี และมีถ้ำอยู่หลายแห่ง จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ มีการปลูกระดมมวลชน แทรกซึม บ่อนทำลายความมั่นคง และมุ่งโจมตีเจ้าหน้าที่รวมทั้งสถานที่ราชการ ทางราชการจึงได้แยกพื้นที่บางส่วนของอำเภอวังทอง ตั้งเป็นกิ่งอำเภอนีนมะปรางขึ้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2519 โดยมีปลัดอำเภอหัวหน้ากิ่งอำเภอคนแรกชื่อ นายประยูร อินทรทัศน์ และได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอนีนมะปรางเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.252 โดยมีร้อยตรี สมชาย นาวาวัฒน์ ดำรงตำแหน่งนายอำเภอคนแรก จัดเป็นอำเภอชั้น 3 และนับเป็นอำเภอที่ 9 ของจังหวัดพิษณุโลก อำเภอนีนมะปราง เป็น 1 ใน 9 อำเภอของจังหวัดพิษณุโลก

ภาพที่ 1 ภูเขาหินปูน อำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ที่มา: นิรนาม (2559)

1.2 วัฒนธรรมและประเพณี

วัฒนธรรมและประเพณี อำเภอเนินมะปราง มีความเป็นเอกลักษณ์และไม่เหมือนที่อื่นใด โดยประเพณีต่างๆก็จะแฝงด้วยข้อคิด คติ และความเชื่อเป็นส่วนใหญ่ โดยมีวัฒนธรรมและประเพณีที่สำคัญ ดังนี้

1.2.1 ประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง

การแห่ปราสาทผึ้ง เป็นประเพณีสำคัญงานหนึ่งในเดือนสิบเอ็ด การแห่ปราสาทผึ้งนั้นเป็นการถวายแด่องค์พระธาตุเชิงชุม โดยการแห่ปราสาทผึ้งมีการสืบทอดมาจากพระธาตุศรีสองรัก อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เนื่องจากบรรพบุรุษชาวบ้านส่วนใหญ่อพยพมาจากอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จึงได้นำความเชื่อและวัฒนธรรมที่เดิมติดตามมาด้วย สำหรับตำนานของการทำปราสาทผึ้ง มาจากคติที่เชื่อว่าเป็นการทำบุญเพื่อให้ได้ไปเกิดในภพหน้า เช่น การไปเกิดในสวรรค์ก็จะมีปราสาทอันสวยงามแวดล้อมด้วยนางฟ้าเป็นบริวาร ถ้าเกิดใหม่ในโลกมนุษย์จะมีแต่ความมั่งมีศรีสุข แต่ปัจจุบันคนอีสานถือว่าประเพณีนี้เป็นการร่วมงานบุญบนความรื่นเริงอันยิ่งใหญ่ในรอบปี เนื่องจากเป็นช่วงที่ว่างจากงาน

พระธาตุศรีสองรัก เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้คนในอำเภอด่านซ้ายให้ความเคารพสักการะมีความเชื่อในเรื่องของเจ้าผู้ครองปราสาทหรือพระธาตุ หลังจากได้มีการย้ายถิ่นฐานมาอาศัย ณ อำเภอนีนมะปรางจึงได้มีการอัญเชิญเจ้ามาประทับที่หมู่บ้านที่อยู่อาศัยเพื่อให้เป็นเจ้าที่ของหมู่บ้าน เพื่อปกป้องรักษา คุ้มครองให้ปลอดภัย และเป็นกำลังใจของชาวบ้าน โดยเจ้าที่ที่อัญเชิญมามีพระนามว่า “เจ้าพ่อแสนเมือง” และตามตำนานอีกเรื่องหนึ่งมีว่า ในสมัยพุทธกาลเมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จไปจำพรรษาเป็นปีที่ 7 บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ประทับที่บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ ทรงแสดงอิทธิธรรมปฏิกรรมแก่พุทธมารดา เป็นการตอบแทนพระคุณจนกระทั่งบรรลุถึงโสดาบัน ครั้นถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ซึ่งเป็นวัน “มหาปวารณาออกพรรษา พระพุทธเจ้ากำหนดเสด็จสู่เมืองมนุษย์ พระอินทร์จึงเนรมิตบันได 3 ชนิด คือ

- บันไดทองคำ อยู่เบื้องขวา สำหรับทวยเทพเทวดาลง
- บันไดเงิน อยู่เบื้องซ้าย สำหรับพระพรหมลง
- บันไดแก้วมณี อยู่ตรงกลาง เพื่อให้พระพุทธองค์เสด็จ

เชิงบันไดทั้ง 3 นี้ ตั้งอยู่ที่ประตูเมืองสังกัสสนครในโลกมนุษย์ หัวบันไดอยู่ที่เขาสิเนศุราช บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ก่อนเสด็จลงพระพุทธเจ้าประทับยืนบนบอดเขาสิเนศุราช ทำ “โลกนิวรรณ์ปาฏิหาริย์” โดยทรงแลดูเบื้องบนปรากฏมีเนินเป็นอันเดียวกันถึงพรหมโลก ทรงแลดูข้างล่างก็ปรากฏมีเนินเป็นอันเดียวกันถึงเวจันคร ทรงแลดูรอบทิศจักรวาลหลายแสน ก็ปรากฏเนินอันเดียวกัน (สวรรค์ มนุษย์ และนคร ต่างมองเห็นกัน) ซึ่งเรียกวันนี้ว่า “วันพระเจ้าเปิดโลก” ครั้นแล้วพระพุทธองค์เสด็จลงทางบันไดแก้วมณี ท้าวมหาพรหมกันเศวตฉัตร บรรดาเทวดาลงบันไดทองคำทาง

ช่องขวา มหาพรหมลงทางบันไดเงินเบื้องซ้าย มีมาตุลีเทพบุตรถือดอกไม้ของหอมติดตาม ครั้นเสด็จถึงประตูเมืองสังกัสสนครทรงประทับพระบาทเบื้องขวาลงก่อน นาค มนุษย์ และนรก ต่างชื่นชมปิติยินดี ในพระพุทธบารมี เกิดเลื่อมใสในบุญกุศลจนเกิดจินตนาการ เห็นปราสาทสวยงามใคร่จะไปอยู่ จึงรู้ชัดว่าการที่จะได้ไปอยู่ปราสาทอันสวยงามนั้นต้องสร้างบุญกุศล ประพฤติปฏิบัติอยู่ในหลักศีลธรรมอันดี ทำบุญตักบาตร สร้างปราสาทกอบบุญนั้นในเมืองมนุษย์เสียก่อนจึงจะไปได้ จากนั้นเป็นต้นมาผู้มีจิตศรัทธาในพระพุทธศาสนา จึงพากันคิดสร้างสรรค์ทำบุญปราสาทให้มีรูปร่างเหมือนวิมานบนสวรรค์ มีลวดลายวิจิตรสวยงามตามยุคตามสมัยสืบต่อมา บางแห่งก็ถือว่าสร้างปราสาทมั่งสำหรับรับเสด็จพระพุทธเจ้าเมื่อเสด็จมายังโลกมนุษย์ไปสู่ที่ประทับ

เหตุที่มีการนำเอาขี้ผึ้งมาทำเป็นปราสาทนั้น สืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ในสมัยพุทธกาลเช่นเดียวกันซึ่งในหนังสือธรรมบทภาค 1 กล่าวว่าเมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จไปจำพรรษาที่ดงไม้สาละใหญ่ ที่ป่ารักชิตวัน ใกล้บ้านपालิโยกในพรรษาที่ 9 โดยช่างपालิโยกกับลิงเป็นผู้อุปฐากไม้มีมนุษย์อยู่เลยตลอด 3 เดือน ช่างจัดน้ำและผลไม้มาถวาย ส่วนลิงหารวงผึ้งมาถวาย เมื่อพระองค์ทรงรับแล้วเสวยลิงเห็นก็ตีใจมากไปจับกิ้งไม้เขย่าวด้วยความดีใจ บังเอิญกิ้งไม้หักลงนั้นตกลงมาถูกตอเสียบอกตาย และได้ไปเกิดเป็นเทพบุตรบนปราสาทวิมานสูง 30 โยชน์ ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

ครั้นถึงวันมหาปวารณาออกพรรษา พระพุทธเจ้าตรัสลาช่างแล้วเสด็จเข้าสู่เมืองโกสัมพี ต่อไปช่างคิดถึงพระพุทธเจ้ามากจนหัวใจแตกสลาย ไปเกิดบนปราสาทวิมานสูง 30 โยชน์ พระพุทธเจ้าทรงนึกถึงคุณความดีของช่างและลิง จึงทรงนำเอารวงผึ้งมาทำเป็นดอกประดับในโครงปราสาทตามจินตนาการเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ช่างและลิง

ในกาลต่อมา ชาวพุทธจึงได้ถือเป็นแนวทางจัดสร้างปราสาทมั่ง เพื่อถวายเป็นพุทธบูชาและสร้างกุศลสืบมา โดยถือเอาวันออกพรรษาเป็นวันประเพณีถวายปราสาทมั่ง ปัจจุบันประเพณีถวายปราสาทมั่งยังมีอยู่ในภาคอีสานหลายจังหวัด แต่จังหวัดที่มีการถวายปราสาทมั่ง โดยจัดขบวนแห่อย่างยิ่งใหญ่ ได้แก่ จังหวัดสกลนคร การแห่ปราสาทมั่งของชาวสกลนครนี้กล่าวกันว่ามีความตั้งแต่ครั้งสมัย พระเจ้าสุวรรณภิงคารโปรดให้ข้าราชการบริพารจัดทำ “ตันผึ้ง” (ตันผึ้ง) ขึ้นในวันออกพรรษาแล้วแห่แหนไปยังวัดพระธาตุเชิงชุมเป็นพุทธบูชา ชาวสกลนครจึงยังคงสืบทอดปฏิบัติมาจนทุกวันนี้ในงานนี้นอกจากจะมีการแห่ปราสาทมั่งแล้วยังมีการแข่งเรือด้วย

ส่วนความเชื่อในการสร้างปราสาทมั่งจากเรื่องไตรภูมิในพุทธศาสนา ซึ่งเป็นคำสอนที่มีปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาที่ว่าด้วยการที่มนุษย์ต้องเวียนว่ายตายเกิดในโลกภูมิต่างๆ ที่มีวิมานปราสาทเป็นเรือนที่อยู่อาศัยอย่างสะดวกสบาย และยังมีกล่าวในคัมภีร์มาเลยเหตุว่าสัตว์ที่ได้กล่าวถึงพระมาลัยอรหันต์ ซึ่งเป็นพุทธสาวกองค์หนึ่ง ขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เคยไปเทศนาโปรดสัตว์ในนรกภูมิ และได้เสด็จขึ้นไปบนสวรรค์ เพื่อไหว้องค์พระโพธิสัตว์ศรีอาริยมตไตรยที่จะเสด็จ

มาตรัสรู้เป็นองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตกาล หลังจากนั้นพระมาลัยอรหันต์ได้เทศนาโปรดแก่ พุทธศาสนิกชน เพื่อให้ทราบถึงวิธีการสร้างบุญกุศล เพื่อที่จะได้ไปเกิดบนสวรรค์ รวมทั้งการสร้าง อาคารศาสนสถานถวายเป็นพุทธบูชา นั้นเป็นหนทางหนึ่งที่เป็นอานิสงส์นำพาให้ได้ไปเกิดบนสวรรค์มี วิจารณ์เป็นที่อยู่อาศัยและมีเหล่านางฟ้าเป็นบริวาร

ความเชื่อเรื่องภูตผีวิญญาณ เป็นความเชื่อพื้นบ้านที่ทำให้ชาวอีสาน ถือเป็น ปรัชญาคติที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างปราสาทผึ้ง คือ ความเชื่อที่ว่าคนที่ตายไปแล้วดวงวิญญาณก็ ยังต้องการสิ่งต่างๆ เช่นเดียวกับเมื่อครั้งที่ยังมีชีวิตอยู่เป็นคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการต้องการที่อยู่ อาศัย ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้มีการประกอบพิธีเช่นสรวงดวงวิญญาณ ตลอดจนการสร้างเรือนจำลองใน ลักษณะของศาลหรือห่อผี เพื่ออุทิศส่วนกุศล จากการสร้างปราสาทผึ้งแก่ดวงวิญญาณบรรพบุรุษหรือ จ้ากรรมนายเวรผู้ล่วงลับ

นอกจากนี้ยังมีกล่าวไว้ในตำนานเรื่องหนองหาน (สกลนคร)ว่า ในสมัยขอม เรื่องอำนาจและครองเมืองหนองหาน ในแผ่นดินพระเจ้าสุวรมณีกังการ ได้โปรดให้ข้าราชการบริหารทำต้น ผึ้งหรือปราสาทผึ้งในวันออกพรรษา เพื่อแก้ภัยที่วัดเชิงชุม (วัดพระธาตุเชิงชุมวรมหาวิหาร) จากนั้น เมืองหนองหานได้จัดปราสาทผึ้งต่อกันมาทุกปี

ส่วนในสมัยรัตนโกสินทร์ มีพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรม พระยาดำรงราชานุภาพ เรื่องที่เกี่ยวกับต่าง ๆ ภาค 4 ว่าด้วยมณฑลนครราชสีมา มณฑลอุดร และมณฑล ร้อยเอ็ด เมื่อ ร.ศ.125 (2449) มีความตอนหนึ่งกล่าวถึงการแห่ปราสาทผึ้งรอบองค์พระธาตุพนมเมือง นครพนมดังนี้

“เวลาบ่าย 4 โมง ประชาชนแห่ปราสาทผึ้งและบั้งไฟ (บั้งไฟ) เป็นกระบวน ใหญ่เข้าประตูขาลามหาเศรษฐี ด้านตะวันตก แห่ประทักษิณองค์พระธาตุสามรอบ กระบวนแห่นั้นคือ ผู้ชายและเด็กเดินข้างหน้าหมู่หนึ่ง แล้วมีพิณพาทย์ต่อไปถึงบุษบกมีเทียนชี้ผึ้งใหญ่ 4 เล่มในบุษบก แล้วมีรถบั้งไฟ (บั้งไฟ) ต่อมา มีปราสาทผึ้ง คือ แต่งหยวกกล้วยเป็นรูปปราสาทแล้วมีดอกไม้ ทำขี้ผึ้ง เป็นเครื่องประดับ มีพิณพาทย์ ช้องกลอง แวดล้อมแห่มา และมีชายหญิงเดินตามเป็นตอนๆ กันหลาย หมู่ และมีกระจาดประดับประดา อย่างกระจาดผ้าป่าท้อยด้วยไส้เทียน และไหมเช็ด เมื่อกระบวนแห่ ครบสามรอบแล้ว ได้นำปราสาทผึ้งไปตั้งถวายพระมหาธาตุ ราษฎรก็นั่งประชุมกันเป็นหมู่ๆ ในลาน พระมหาธาตุคอยข้าพเจ้าจุดเทียนนมัสการ แล้วรับศีลด้วยกัน พระสงฆ์มีพระครูวิโรจน์รัตโนบลเป็น ประธานเจริญพระพุทธมนต์ เวลาค่ำมีการเดินเทียนและจุดบั้งไฟ ดอกไม้พุ่ม และมีเทศน์กัณฑ์หนึ่ง”

จากพระนิพนธ์ดังกล่าวเห็นได้ว่า ประเพณีแห่ปราสาทผึ้งได้มีการถือปฏิบัติมาช้านานแล้ว และมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนาเช่นกัน

1.2.2 ประเพณีการไหว้เจ้าพ่อแสนเมือง

เป็นความเชื่อที่ชาวบ้านเนินมะปรางได้รับมาจากปู่ย่า ตายาย และได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมากกว่า 70 ปี แม้ว่าเทคโนโลยีวิทยาการสมัยใหม่ได้หลั่งไหลเข้ามาในเขตบ้านเนินมะปรางเป็นอย่างมาก แต่ก็ได้ทำให้ความเชื่อของชาวบ้านเปลี่ยนแปลงไปได้เลย

บริเวณที่ตั้งศาลเจ้าพ่อแสนเมือง ชาวบ้านเรียกกันว่า “ดงหอ” เพราะศาลเจ้าพ่อภาษาพื้นบ้านเรียกว่า “หอ” และบริเวณที่ตั้งของศาลมีแมกไม้ขนาดใหญ่เป็นจำนวนมากซึ่งตั้งแต่มีการตั้งศาลขึ้นมากไม่มีการตัดต้นไม้ จึงทำให้บริเวณนี้มีป่าไม้ปกคลุม ชาวบ้านจึงเรียกตามสภาพที่เห็นว่าดงหอ

ประเพณีการไหว้เจ้าพ่อแสนเมือง ชาวบ้านจะเป็นผู้จัดเตรียมการเช่นไหว้ส่วนกลาง โดยการที่ชาวบ้านช่วยกันบริจาคเงินตามแต่ศรัทธา เช่น หมู ซึ่งหมูเป็นนี้ชาวบ้านจะช่วยกันชำแหละที่บริเวณศาลเจ้าพ่อ หลังจากที่ได้มอบกันศาลเจ้าพ่อแสนเมืองแล้ว จากนั้นก็นำไปอย่างจนสุกเท่านั้นยังไม่พอมองต้องนำไปต้มในกระทะใบบัวให้สุกอีกครั้ง แล้วตักแจกแก่ชาวบ้านที่มาร่วมพิธีได้รับประทานกันทั่วหน้า เพราะชาวบ้านมีความเชื่อว่า ถ้าได้รับประทานหมูเจ้าแสนเมืองแล้วจะทำให้ตนเองอยู่เย็นเป็นสุขตลอดปี

1.2.3 ประเพณีผีนางดั่ง

นางดั่ง เป็นการละเล่นแต่ครั้งสมัยโบราณ ซึ่งผู้สืบทอดมาตั้งแต่ครั้งสมัยปู่ย่า ตายาย ซึ่งแต่ก่อนจะมีการละเล่นอย่างอื่นอีกมากมาย โดยมีตำนานความเชื่อเล่าสืบต่อกันมาว่า สมัยก่อนจะมีการละเล่นมากมายหลายอย่างตามความเชื่อถือ ผี สาง เทวดา จะเข้าแค่แขนของคนทรง และยังมีกรละเล่นอีกบางอย่างที่คนเฒ่าคนแก่ได้เล่าให้ฟังว่า ผี สาง เทวดา จะเข้าทรงทั้งตัว คือ นางแม่สี นางซ่าง แต่ปัจจุบันจะเหลือการละเล่นเพียงแค่นางดั่งเท่านั้น แต่บางปีก็มีการละเล่น นางหัวควาย นาไซ นางซ้อง แต่ไม่ได้รับความนิยม โดยส่วนใหญ่นิยมและเล่นสืบต่อกันมาตลอดคือ นางดั่ง จะเล่นกันตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้ใหญ่

การละเล่นนางดั่ง จะเล่นสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันและเล่นกันทุกปี เป็นการเล่นที่ทุกเพศทุกวัยชอบ แม้จะเจ็บตัวก็ตาม โดยนางดั่งจะมีคนเข้าทรงครั้งละ 2 คน เป็นผู้หญิงเมื่อเข้าทรงได้แล้วจะถือกระดังเป็นอาวุธคอยเฝ้าสาธ โดยผู้เป็นร่างทรงอ้างว่า หลังจากเข้าทรง จะมี

อาการชาที่ช่วงแขนเหมือนมีอะไรบังคับโดยตนเองไม่สามารถทราบได้ และรู้สึกทรวงสากมากที่สุด เพราะสากที่วางอยู่คู่กันจะเห็นเป็นทองคำ เมื่อมีใครเข้ามาจะเอาสากก็จะไลตี ส่วนผู้ที่ไม่ได้เข้าทรงก็คือผู้รับชม ไม่ว่าจะป็นชายหรือหญิงจะเข้าไปแย่งสาก เมื่อมีผู้เข้ามาแย่งสากก็จะถูกนางดั่งไลตี บางคนหลบไม่ตีถูกตีหัวแตกก็มี บางคนก็แขน ขา หน้าถลอกเป็นแผลก็มี แต่ก็ไม่มีใครถือโทษโกรธกัน เพราะเป็นการละเล่นมีแต่เสียงหัวเราะ อยากมีความสุขสนุกสนานบางครั้งถ้าไม่เข้าไปแย่งสากก็จะเข้าไปฟ้องรำหรือถามหาคู่ว่าอยู่ที่ใด นางดั่งจะชี้และก็รำกับคนเข้าไปรำด้วย เมื่อนางดั่งจะออกจากการทรงก็จะโยนหรือวางกระดั่งที่ถือหงายขึ้นถ้ากระดั่งว่าจะต้องหงายใหม่เพราะมีความเชื่อว่า ผีสาวเทวดา ไม่ยอมออก เมื่อนางดั่งออกจากร่างทรงก็จะเริ่มทำพิธีบวงสรวงอัญเชิญเข้าทรงอีกครั้ง และมีกลุ่มผู้คนคอยเคาะไม้ไผ่เป็นจังหวะและร้องเพลงของนางดั่งไปด้วย โดยอีกกลุ่มยืนมุงดูการทรงล้อมวงและก็ร้องเพลงนางดั่งไปด้วย จะมีคนคนเฒ่าผู้สูงอายุเป็นคนคอยเซ็นบวงสรวงเจ้าลงมาประทับเข้าทรงนางดั่ง นางดั่งเข้าหรือไม่เข้าดูได้จากกระดั่งที่คนเข้าทรงจับกระดั่งเริ่มสั่น หมายถึงเจ้าเริ่มเข้าประทับทรง ผู้คนที่รับชมก็จะเร่งจังหวะร้องเพลงให้เร็วขึ้น เมื่อทำการเข้าทรงเสร็จจะเกิดการแตกตื่นออกจากบริเวณนั้นเพราะกลัวถูกตี คืนหนึ่งก็จะเล่นกันประมาณ 2 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับจำนวนคนเข้าทรง และขึ้นอยู่กับผู้เล่นและคนดูว่าเล่นกันสุภาพหรือไม่ ถ้าเล่นกันไม่ดีไม่สุภาพก็จะเลิกเล่นกันทันที และจะเล่นกันจนครบ 3 วัน และมีความเชื่อว่า ผู้ที่จะเข้าทรงนั้นต้องเป็นคนขวัญอ่อน จิตอ่อน ถึงจะเข้าทรงได้

การละเล่นเหล่านี้จะเล่นกันในเวลากลางคืนยกเว้นวันพระ และจะเล่นกันในช่วงเทศกาลสงกรานต์และวันสงกรานต์ของชาวบ้านชมพู่จะเล่นกันทั้งหมด 7 วัน วันสุดท้ายของวันสงกรานต์คือวันที่ 19 เมษายน โดยมีพิธีรดน้ำดำหัวคนเฒ่าคนแก่และสรงน้ำพระ ทำสีบต่อกันมาทุกปี โดยการละเล่นมีไว้เพื่อความสนุกสนานตามความเชื่อของผู้คนในอำเภอ เนินมะปราง

1.2.4 ประเพณีก่อเจดีย์ทราย

การก่อพระเจดีย์ทรายมีความเชื่อว่าเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับ เจ้าชั้น นานชั้น แม่ชื้อ แม่หา เจ้ากรรม นายเวร ปู่ย่า ตายาย ซึ่งจะก่อพระเจดีย์ทรายในวันที่ 14 ค่ำเดือน 4 หรือเรียนตามภาษาชาวบ้านว่า เดือนสี่ดับ หรือวันโกน พอถึงวันก่อจะรู้จักตัวเองและเริ่มขนทรายเข้าวัดกันช่วงบ่ายของวันขึ้น 14 ค่ำเดือน 4 ทรายส่วนใหญ่่นำมาจากลำห้วยในบริเวณหมู่บ้าน โดยจะเริ่มพิธีในช่วงเวลาเย็น โดยเริ่มช่วยกันก่อพระทราย และตกแต่งให้สวยงาม โดยการก่อพระเจดีย์ทรายส่วนใหญ่ประกอบไปด้วย ดอกไม้ กระจบอกน้ำหรือขวดน้ำ ใส่น้ำและแป้งหอมไม้ขาวและทาสีให้สวยงามหรือไม่ก็ได้ และที่ขาดไม่ได้ คือ การเขียนธง

การเขียนธง คือ การเขียนอุทิศส่วนกุศลให้กับเจ้าขัน นานขัน แม่ชื้อ แม่หา เจ้ากรรม นานเวร พระแม่คงคา เจ้าป่า เจ้าเขา ปู่ย่า ตายาย หรือผู้ล่วงลับไปแล้ว และโยงสายสินจากพระประธานบนศาลา ก่อพระทรายเสร็จจากนั้น ทำการพรมน้ำผสมแป้งหอมและโรยแป้งหอมบนพระทรายพอตอณค้ำก็จะจุดธูปเทียนที่พระทรายและฟิงพระสวดข้างพระทรายของตนเองและกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล พอเช้าวันรุ่งขึ้นก็ไปทำบุญตักบาตรที่วัด ซึ่งตรงกับแรม 15 ค่ำ เดือน 14 จะทำบุญตักบาตร 3 วันและพระทรายก็จะทิ้งไว้จนครบสามวัน ตามความเชื่อที่ว่าช่วงสามวันที่ทิ้งไว้ เจ้าขัน นายขัน แม่ชื้อ แม่หา เจ้ากรรม นายเวร พระแม่ธรณี พระแม่คงคา เจ้าป่า เจ้าเขา ปู่ย่า ตายาย หรือผู้ล่วงลับไปแล้ว จะมาตรวจพระทราย ตรวจธง และอ่านธงที่เราเขียน ตามความเชื่อถือของชาวบ้าน ที่เล่าต่อกันมา การก่อพระเจดีย์ทรายนี้ทำกันมาตั้งแต่การก่อตั้งวัดชมพู ประมาณ 200 ปี หรือ มากกว่านั้นจากการเล่าต่อกันมา และถือปฏิบัติกันมาจนถึงปัจจุบัน

การก่อพระเจดีย์ทรายเป็นประเพณีของชาวไผ่ดำ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ได้กระทำสืบทอดกันมาแต่อดีตกาล วัตถุประสงค์เพื่อนำเอาทรายมาใช้ทำสาธารณประโยชน์ในวัด ส่วนการก่อพระทรายข้าวเปลือก เป็นการทำบุญอย่างหนึ่งของชาวไผ่ดำ ที่นำเอาผลผลิตจากอาชีพการทำนา คือ ข้าวเปลือก มาก่อเป็นเจดีย์แทนทราย

การก่อพระเจดีย์ทรายเนื่องจากสภาพท้องถิ่นของหมู่บ้านไผ่ดำเป็นที่ราบน้ำท่วมถึงจึงทำให้ไม่มีทรายอยู่ในบริเวณใกล้เคียงเลย การก่อพระเจดีย์ทรายของชาวไผ่ดำจึงเปลี่ยนจากการขนทรายมาเป็นการซื้อทรายจากทางวัด ซึ่งที่วัดไผ่ดำจะประกาศให้ทราบล่วงหน้าก่อนว่าจะมีการก่อพระเจดีย์ทรายในวันพระไหน เมื่อถึงวันกำหนด ประชาชนจะไปทำบุญและก่อพระเจดีย์ทรายร่วมกัน จากนั้นจะมีการประกวดความสวยงามของพระเจดีย์ตามความสวยงามของการตกแต่ง

การก่อพระทรายข้าวเปลือก มีวิธีดำเนินการเช่นเดียวกัน คือ การนัดวัน เมื่อถึงวันกำหนดชาวบ้านก็จะนำข้าวเปลือกใส่กระบุงไปวัด แล้วนำไปเทรวมกันในที่วัดจัดไว้เป็นพระเจดีย์ ควบคู่ไปกับการทำบุญ ข้าวเปลือกที่ได้ทางวัดจะนำไปขาย เพื่อแลกเปลี่ยนเป็นปัจจัยมาใช้จ่ายในการทำนุบำรุงศาสนสถานของวัดต่อไป

1.2.5 ประเพณีบุญบั้งไฟ

ประเพณีบุญบั้งไฟ เป็นจารีตสำคัญจารีตหนึ่งของชาวอีสานทั่วทั้งภูมิภาค ร่วมแรงร่วมใจกันจัดงานอย่างเข้มข้น จนทำให้ประเพณีบุญบั้งไฟที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน

และด้วยความช่วยเหลือจากภาครัฐและเอกชนอีกหลายส่วน บุญบั้งไฟ จึงเลื่อนฐานะขึ้นเป็น ประเพณีสำคัญของประเทศ เป็นตัวแทนจากภาคอีสานที่เชิดหน้าชูตาในด้านวัฒนธรรมประเพณีของชาติ ซึ่งภายใน อำเภอเนินมะปราง ก็ให้ความสำคัญกับประเพณีบุญบั้งไฟเช่นกัน

ขั้นตอนการจัดประเพณีบุญบั้งไฟ ดำเนินการโดยมีผู้สูงอายุของหมู่บ้านส่งข่าวบอกกล่าวเชื้อเชิญไปยังหมู่บ้านใกล้เคียงให้มาร่วมงานบุญ เรียกว่า “เดินป่าว” ในสมัยถัดมา มีความเจริญรุ่งเรืองมากขึ้น จึงพัฒนามาเป็นการแจกหนังสือเชิญชวนเรียกว่า “สลากใส่บุญ” เหตุที่ถือว่างานนี้เป็นงานบุญก็เพราะว่า วัดเป็นที่รวมของการจัดกิจกรรมของชุมชน การเตรียมการตั้งแต่การทำบั้งไฟก็มักจะเริ่มจากพระ ซึ่งถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญต้นฉบับ ในวาระโอกาสนี้ยังมีการแหกประเพณีทางพุทธศาสนาเข้าไปด้วย เช่น การบวชและการทอดสงฆ์ กองสด ซึ่งเป็นพิธีการในการยกย่องพระสงฆ์

การทำบั้งไฟในสมัยก่อนจะใช้ไม้ไผ่ลำขนาดใหญ่ ทะลวงปล้องให้ถึงกัน ภายนอกจะใช้ดอกไม้ไผ่ดักเป็นเชือกมัดรอบลำไฟให้แน่นเพื่อไม่ให้ลำไฟแตก ส่วนหัวปล้องสุดท้ายจะถูกอุดด้วยแผ่นไม้หนาพอควร แล้วทำการอัดบรรจุดินปืนให้แน่นด้วยการตำ หรือใช้คานตีคานจัด (ในปัจจุบันใช้รถบรรทุกยกแทน)

เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปจากลำไฟประยุกต์เป็นท่อเหล็กหรือท่อประปา (ซึ่งมีความอันตรายเมื่อมีการระเบิด) ในระยะหลังเปลี่ยนมาใช้ท่อพีวีซีแทนซึ่งก็ยังเป็นอันตรายเช่นกัน จากการบูชาในอดีตเปลี่ยนแปลงมาเป็นการพนันขันต่อเพื่อการเดิมพัน จำนวนบั้งไฟที่จุดในแต่ละที่จึงมีจำนวนมาก และสร้างความเสียหายต่อชุมชนในทิศที่บั้งไฟถูกจุดออกไป เนื่องจากสามารถไปไกลได้หลายสิบกิโลเมตร (การศึกษาชานนอกโรงเรียน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก, 2552)

1.3 แหล่งท่องเที่ยว

ห้องที่อำเภอเนินมะปราง มีแหล่งน้ำธรรมชาติอุดมสมบูรณ์หลายแห่งเช่น คลองห้วยผึ้ง คลอง ไทรย้อย คลองบ้านมุง คลองชมพู คลองวังยาง คลองตาเคียนและคลองห้วยไร่ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สร้างชื่อเสียงให้แก่อำเภอ ได้แก่ (ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม, 2557)

1.3.1 เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาท่าพล เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีภูเขาหินปูนจำนวนมากและมีหน้าผาสูงชันเว้าแหว่งอันเกิดจากการกัดเซาะของน้ำฝนนับหลายล้านปี จึงเกิดเป็นถ้ำมากมาย เช่น ถ้ำนเรศวร ถ้ำเรือ ที่มีหินงอกหินย้อยที่สวยงามและสามารถเดินทะลุไปอีกด้านหนึ่งของภูเขาได้ เป็นต้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยว เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาท่าพลนี้ สามารถติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อนำทางแก่นักท่องเที่ยวที่จะเข้าชมได้

1.3.2 ถ้าพระวังแดง เป็นถ้ำที่มีขนาดใหญ่และเชื่อมต่อกันหลายถ้ำ โดยจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวถ้ำพระวังแดง คือหินงอกหินย้อยที่สวยงาม และภายในถ้ำสามารถรับชมสิ่งมีชีวิตที่น่าสนใจ เช่น ปลาค้อหรือปลาไม่มีตา ปลาถ้ำพลวงหรือปลาตาบอด เป็นต้น ซึ่งสิ่งมีชีวิตที่กล่าวมาข้างต้น เป็นอีกสิ่งที่น่าสนใจและเกิดเป็นจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว ถ้ำพระวังแดง ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาชม

2. ประวัติความเป็นมาของของที่ระลึก

2.1 ความเป็นมาของของที่ระลึก

ความเป็นมาของของที่ระลึก มิได้มีหลักฐานใดๆกล่าวไว้โดยตรง แต่อาศัยพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีการแลกเปลี่ยน แบ่งปัน สิ่งของต่างๆแก่กันและกันสืบเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนาน ในยุคเริ่มแรกอาจเป็นการแลกเปลี่ยนแบ่งปันสิ่งที่เป็นต่อการดำรงชีพ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม หรือเครื่องมือในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้รับเกิดการระลึกและนึกถึงและคิดถึง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ของที่ระลึกนั้นมีการมอบแก่กันมานับแต่มนุษย์เกิดมาในโลกแล้ว ในปัจจุบันมีการมอบของที่ระลึกให้แก่กันและกัน เพื่อเป็นเกียรติในวาระและโอกาสต่างๆ แม้ว่าของที่ระลึกบางอย่างอาจไม่มีราคา แต่มีคุณค่าทางจิตใจที่ผู้ให้มอบต่อผู้รับ ช่วยให้เกิดความทรงจำที่ดีแก่ผู้รับและผู้ให้ ในปัจจุบัน สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป สิ่งของที่ระลึก สิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้แจกจ่ายหรือให้เป็นของที่ระลึกได้กลายมาเป็นการผลิตสินค้าที่ระลึกเพื่อการจำหน่ายมีการพัฒนารูปแบบและคุณภาพของสินค้าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในความหมายของของที่ระลึก (พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน, 2542)

คำว่า “ระลึก” หมายถึง นึกถึง คิดถึง เรื่องราวที่เคยเกิดขึ้นในอดีต เช่น การระลึกถึงความหลัง เป็นต้น ดังนั้น คำว่าของที่ระลึกอาจหมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความคิดถึงหรือนึกถึง นอกจากนี้ยังมีความหมายจากคำจำกัดความที่มีลักษณะใกล้เคียง คล้ายคลึงกันอีก เช่น

ของที่ระลึก อาจหมายถึง สิ่งที่น่ามาใช้เป็นแรงจูงใจ กระตุ้นให้เกิดความคิดถึง นึกถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง

ของที่ระลึก อาจหมายถึง สื่อที่ใช้หวังผลทางด้านความทรงจำ ในสิ่งที่ผ่านมาในอดีตให้กลับมากะจ่างชัดในปัจจุบัน

ของที่ระลึก อาจหมายถึง สัญลักษณ์แทนบุคคล เหตุการณ์ เรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นในอดีต เพื่อกระตุ้นเตือนหรือนึกถึงอยู่เสมอ

ของที่ระลึก หมายถึง สิ่งของที่ทำให้คิดถึงสถานที่ที่เคยไปสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์และประเพณีบางอย่าง

ของที่ระลึกสามารถใช้งานได้หลายประเภทตามโอกาสและความเหมาะสมของผู้ใช้ โดยเป็นการให้สิ่งของใดๆ เพื่อให้ผู้รับได้นึกถึงช่วงเวลาที่เคยผ่านพ้นไปให้กลับมามีความกระจ่างชัดเจนอีกครั้ง เมื่อประจักษ์แก่สายตาอีกครั้ง ทั้งนี้ของที่ระลึกอาจนับได้ว่าเป็นสิ่งของที่สามารถทำให้มนุษย์เกิดความผูกพันและคิดถึงกันได้อยู่เสมอและเกิดความรู้สึกดีต่อกัน (ประเสริฐ, 2531)

2.2 ประเภทของของที่ระลึก

การจัดประเภทตามรูปแบบของที่ระลึก สามารถจัดตามรูปแบบที่ปรากฏได้ดังนี้

2.2.1 ของที่ระลึกที่ผลิตขึ้นตามแบบประเพณีนิยม คือ ของที่ระลึกที่ผลิตขึ้นโดยสืบทอดรูปแบบต่อกันมาจากบรรพบุรุษ โดยในอดีตนั้นสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก เมื่อสภาวะความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลง จุดมุ่งหมายของการใช้สิ่งนั้นจึงสามารถเปลี่ยนแปลงไปเป็นของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวได้

2.2.2 ของที่ระลึกที่ผลิตขึ้นตามแบบสมัยนิยม เป็นของที่ระลึกที่ผลิตขึ้นตามความนิยมในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่งในชั่วระยะเวลาหนึ่ง จากนั้นก็เสื่อมความนิยมไปพร้อมกับรูปแบบใหม่เข้ามาแทนที่

การจัดประเภทตามวัสดุที่ใช้ผลิต สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท ซึ่งอาจจะผลิตโดยใช้วัสดุประเภทใดประเภทหนึ่งหรือใช้ผสมกัน ดังนี้

- ของที่ระลึกที่ผลิตจากวัสดุธรรมชาติ เป็นของที่ระลึกที่นำเอาวัสดุธรรมชาติมาเสริมเติม แต่ง ประกอบต่อ ดัดแปลง เป็นเครื่องใช้ไม้สอย เครื่องประดับหรือวัตถุทางศิลปะซึ่งบางอย่างยังคงรูปแบบตามต้นแบบของธรรมชาติเดิมหรือต่อเติมบ้าง เช่น ของที่ระลึกที่ผลิตจากเปลือกหอยดอกไม้แห้ง น้ำเต้าและกะลามะพร้าว เป็นต้น นอกจากนี้ยังนำเอาวัสดุธรรมชาติมาสร้างสรรค์เป็นของที่ระลึกรูปแบบใหม่ขึ้น

- ของที่ระลึกที่ผลิตจากวัสดุสังเคราะห์ เป็นการนำเอาวัสดุสังเคราะห์มาใช้ในการผลิตของที่ระลึก ซึ่งคุณสมบัติทางกายภาพของวัสดุแต่ละชนิดนั้นมีความแตกต่างกัน เช่น แก้วมีความใสเป็นประกายทองมีความสุกปลั่ง พลาสติกมีสีสนสวยสด เป็นต้น จากคุณสมบัติของวัสดุและกรรมวิธีในการผลิตที่แตกต่างกันจึงทำให้เกิดของที่ระลึกรูปแบบต่างๆ มากมาย เช่น เครื่องแก้ว เครื่องทองผลิตภัณฑ์โลหะและผลิตภัณฑ์พลาสติก เป็นต้น

- ของที่ระลึกที่ผลิตจากเศษวัสดุ เป็นการนำวัสดุธรรมชาติหรือวัสดุสังเคราะห์ที่เหลือใช้แล้วมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของต่างๆ ซึ่งส่วนมากจะนำมาเป็นเครื่องประดับเพื่อใช้เป็นของที่ระลึก

2.2.3 การจัดประเภทตามประโยชน์ใช้สอย จัดแบ่งตามจุดประสงค์ของการนำไปใช้ว่าใช้ในลักษณะใด แบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1. ของที่ระลึกประเภทของบริโภค หมายถึง ของที่ระลึกประเภทอาหาร แต่เดิมนั้นคงเป็นเพียงการแบ่งปันอาหารกันในลักษณะที่คงเป็นธรรมชาติอยู่เช่น ผลไม้ เนื้อสัตว์ เป็นต้น

ปัจจุบันมีการปรุงแต่งอาหารทั้งในด้านรูปแบบและรสชาติ รวมถึงการจัดใส่ภาชนะและหีบห่อที่สวยงามเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ฉะนั้นอาหารไม่เป็นเพียงใช้บริโภคโดยตรง หากยังใช้แลกเปลี่ยนซื้อขายหรือมอบให้แก่กันในโอกาสสำคัญ

2. ของที่ระลึกประเภทของอุปโภค ได้แก่ ของที่ระลึกประเภทเครื่องใช้ต่างๆ เป็นสิ่งที่ผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการทางด้านร่างกายเป็นส่วนใหญ่ ของที่ระลึกประเภทนี้ได้แก่ ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านต่างๆ โคมไฟ เซิงเทียน ตะเกียง เป็นต้น

3. ของที่ระลึกประเภทของตกแต่ง เป็นของที่ระลึกที่ผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการทางด้านจิตใจ ได้แก่ เครื่องประดับร่างกายและอาคารสถานที่ เป็นต้น (จารุสิทธิ์, 2555)

2.3 การออกแบบของที่ระลึก

ในการออกแบบของที่ระลึก ปัจจุบันนักออกแบบได้อาศัยแนวคิด หรือเรียกว่าเป็นหลักคิดเพื่อเป็นแนวทางการแตกแขนงทางความคิดไปหลากหลายทิศทางโดยนำความคิดหลักไปสู่การสร้างผลงานออกมาอย่างมีเอกลักษณ์ หรือจะเรียกง่ายๆว่าเป็นชุด (Set) นั่นเอง วิธีคิดง่ายๆของการทำงานตามแนวทางนี้คือ การคิดหาหลักหรือสัญลักษณ์แทนความคิดของเรา ซึ่งอาจเริ่มต้นหาคำสำคัญ (Keyword) เช่น “เด็กไทย” เป็นตัวตั้ง หน้าทีของนักออกแบบก็คือการสร้างภาพจากคำว่า “เด็กไทย” ให้ออกมาเป็นภาพแสดงแทนความเข้าใจแทนที่ตัวหนังสือที่เป็นคำอ่านนี้ การวาดภาพแสดงแทนความคิดนี้เราจึงเรียกว่า ผลงานการออกแบบ แต่ลักษณะที่ปรากฏออกมาเป็นภาพนั้นจะมีคุณลักษณะเช่นไร ก็ต้องกำหนดความคิดและวาดแสดงรายละเอียดออกมาให้ได้เช่น เป็นเด็กไทยนุ่งโจงกระเบนสีแดง ไร่ผมจุกมีปิ่นปักผม ไม่ใส่เสื้อ อายุราวๆ 4-6 ขวบ รูปลักษณ์อวบอ้วนชาวสมุทรบุรี กำลังยืนกางขา อยู่ในท่านั่งพับเพียบ กำลังวิ่ง คุณเข้า ฯลฯ การกำหนดความคิดดังกล่าวจะทำให้เราได้แนวทางการผลิตชิ้นงานหรือได้เอกลักษณ์ทางความคิดออกมา เพื่อใช้เป็นแนวทางการเขียนเอกสาร (Document) อื่นๆ ที่จะเกี่ยวข้องตามมา นับตั้งแต่การตั้งชื่อความคิด(Name Your Idea) เพื่อนำไปสู่การสื่อสารการผลิตเป็นผลงานอื่นๆตามมามากมาย ซึ่งหากไม่กำหนดแนวความคิดหลักหรือไม่มีหลักยึดแล้ว อาจจะหลงทางซึ่งเมื่อสร้างงานออกมาแล้ว ตัวผลงานจะสะท้อนความคิดที่เป็นเอกลักษณ์หรือระดับสติปัญญาของนักออกแบบนั่นเอง (ประชิด, 2550)

การศึกษาการออกแบบที่ดี จึงจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับงานออกแบบในแต่ละประเภทก่อน เพื่อให้การออกแบบสอดคล้องกับความเป็นจริง หรืออาจให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงไม่มากนักน้อยไม่ใช้การออกแบบที่เลื่อนลอยอยู่เหนือความเป็นจริงหรือไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ ถ้าเป็นเช่นนั้นการออกแบบก็จะมีคามหมายน้อยลงนอกเหนือจากการศึกษาแนวคิด(Concept) รูปแบบ (Idea) วัสดุอุปกรณ์ (Material & Equipment) และกระบวนการผลิต (Production) งานออกแบบบางอย่างอาจเกี่ยวข้องกับจิตวิทยาในทางชีขวน หรือการออกแบบทางทัศนศิลป์ที่ต้องสร้างความรู้สึก

สำนึกคิดอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดขึ้นต่อผู้ชม การศึกษาเฉพาะด้านจึงจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดทางจิตวิทยานั้นด้วยเช่นกัน

การออกแบบของที่ระลึก เป็นงานศิลปะแบบประยุกต์ศิลป์ เนื่องเพราะเป็นการผสมผสานโดยการสร้างสรรค์รูปแบบให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านความงาม และประโยชน์ใช้สอยโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภคเป็นหลัก

2.4 ลักษณะสำคัญสินค้าของที่ระลึก

การที่คนจะเลือกสินค้าสิ่งใด สิ่งใดนั้นจะต้องเป็นที่ถูกใจและมีความน่าสนใจ ชวนให้อยากซื้อสินค้าของที่ระลึกที่น่าสนใจควรมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เมื่อมีผู้กล่าวถึงของที่ระลึกประเภทนี้แล้วทุกคนต้องรู้จักแหล่งที่มาของสิ่งนั้นได้ ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ที่เกิดมาจากประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นนั้นๆ

2. เป็นสินค้าหายาก ของที่ระลึกประเภทนี้มักจะเป็นสิ่งของที่นักท่องเที่ยวซื้อ และเป็นสิ่งที่แพงของแท้ และราคาสูงกว่าที่อื่น

3. ราคาถูก เมื่อนำไปเทียบกับสิ่งของประเภทเดียวกัน ที่วางจำหน่ายตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งอาจเป็นสิ่งของเครื่องใช้ทั่วไป เช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับ เครื่องหนัง เป็นต้น

4. มีความดึงดูดใจจากการออกแบบ ลวดลาย ความประณีต สี สัน ความน่าสนใจ ประโยชน์ใช้สอย เช่น ตุ๊กตา สมุนไพร เป็นต้น

5. หาได้ง่าย สะดวก มีวางขายตามจุดต่างๆอย่างเหมาะสม

6. ขนาด รูปร่าง และน้ำหนักที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการขนส่ง สินค้าของที่ระลึกที่มีจุดอ่อน จะต้องหาทางแก้ไข เช่น มีบรรจุภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ หรือออกแบบให้สามารถแยกชิ้นได้ เพื่อนำไปประกอบใหม่ในภายหลัง เป็นต้น

7. ใช้แรงงานในท้องถิ่น โดยการแปรรูปสินค้าของที่ระลึกให้เกิดมูลค่าเพิ่มโดยใช้แรงงานในท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่

8. มีการแสดงขั้นตอนการผลิต เพื่อให้ผู้บริโภคมีโอกาสทดลองทำ เพื่อที่จะสร้างความประทับใจให้เห็นคุณค่าของสินค้านั้น เช่น การทอผ้า การวาดลายร่ม เป็นต้น

9. มีฉลากบอกส่วนประกอบหรือส่วนผสม บอกที่มาของสินค้านั้นว่าทำมาจากอะไร วิธีการใช้ การดูแลรักษา และมีข้อควรระวังอย่างไร เหล่านี้เป็นต้น (จิรัฐติกาล, 2555)

3. การออกแบบกับเครื่องปั้นดินเผา

3.1 ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของเครื่องปั้นดินเผา

จิรพันธ์ สมประสงค์ (2552) กล่าวว่า ศิลปะที่ถูกสร้างขึ้นจากวัสดุที่เป็นดินเหนียวนี้ไม่ว่าจะสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยหรือเพื่อความสะดวกในการดำรงชีพด้วยสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ จนถึงความเชื่อถือ ศาสนา และประเพณี สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้มนุษย์ได้ใช้ความคิด การสังเกต และรวบรวมเอาประสบการณ์ความคิดสร้างสรรค์ถ่ายทอดออกมาเป็นงานศิลปะในรูปของดินเผาอย่างที่ปรากฏให้เห็นอยู่จนทุกวันนี้

ในประเทศไทยมีหลักฐานปรากฏให้เชื่อได้ว่ามีการประดิษฐ์ศิลปะในรูปของดินเผามานานกว่า 10,000 ปี จากการขุดค้นพบและการศึกษาเศษดินเผาของนักโบราณคดี สรุปว่าเราสามารถพบเศษดินเผาในทุกรูปแบบได้ทั่วไปทุกหนทุกแห่งที่จัดว่าเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของมนุษย์ตั้งแต่ก่อนสมัยประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีความเป็นอยู่ใกล้ชิดกับเครื่องปั้นดินเผาตลอดมา

ในระยะแรก มนุษย์เราจะเลือกสรรหาที่อยู่อาศัยใกล้ดิน น้ำ และมีแสงแดด มนุษย์จึงมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับสามสิ่งเหล่านี้ที่อยู่ทุกวันจนกระทั่งตายไป ประสบการณ์ที่มนุษย์เห็นอยู่เสมอ ก็คือ เห็นดินที่เปียกตามริมแหล่งน้ำ เป็นรูปรอยเท้าเวลาเหยียบย่ำเดินไป ได้เห็นน้ำไหลเซาะดินพัง ได้เห็นดินซึ่งมีความเหนียวไม่เหมือนกัน ได้เห็นดินอ่อนตัวเมื่อเปียกน้ำเวลาฝนตก ได้เห็นดินที่เปียกนั้นแห้งเมื่อถูกแดด เห็นอยู่นานวันหมุนเวียนกันซ้ำแล้วซ้ำอีกจนมนุษย์สะสมประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้ และชักนำให้มนุษย์เกิดความคิดเอาดินมาปั้นเป็นรูปต่างๆ ตามจินตนาการของตนเอง แล้วตากให้แห้งใช้เป็นอุปกรณ์ใช้สอย (ยังไม่มีการเผา) บางกลุ่มชนพบว่ามีการเอายางไม้หรือน้ำมันจากสัตว์ทาบบนภาชนะนั้นเพื่อให้อาจเสาน้ำเก็บไว้ได้ทั้งยังทำให้ภาชนะเหล่านั้นมีความทนทานในการใช้งานดีอีกด้วย ยุคต่อมาความก้าวหน้าในการใช้ไฟเกิดขึ้นหรืออาจเนื่องมาจากเห็นภาชนะที่เอาไว้ใกล้ไฟแห้งแกร่งเวลาถูกฝนก็ไม่อ่อนตัวละลายไป จากจุดนี้เองคงเป็นสื่อ นำให้มนุษย์รู้จักเอาภาชนะดินนั้นไปเผาไฟให้แห้งแกร่ง แทนการตากแดด ในยุคแรกๆ การทำเครื่องปั้นดินเผานี้ได้เกิดขึ้นตามทีต่าง ๆ ในโลกหลายแห่งนอกจากที่พบในประเทศไทย และทุกแห่งได้มีการพัฒนาขึ้นตามขั้นตอนเรื่อยมาจนเป็นงานหัตถกรรม ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการของวัฒนธรรมของชาตินั้นได้

งานดินเผามีความสัมพันธ์กับชีวิตมนุษย์มากกว่างานเครื่องเหล็กโดยเฉพาะในสมัยโบราณอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีหม้อดินเผาอยู่ในบ้านอย่างแน่นนอนทุกหลังคาเรือน

รูปแบบของเครื่องปั้นดินเผาในสมัยก่อนประวัติศาสตร์นั้นมีรูปแบบง่ายๆ มีความคล้ายคลึงกันทางด้านเทคนิคการปั้นและการเผา คือเผาไฟในอุณหภูมิต่ำ ในประเทศไทยพบที่บ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี บ้านโคกเจริญจังหวัดลพบุรี บ้านโคกพนมดี จังหวัดชลบุรี ถ้ำผี จังหวัดแม่ฮ่องสอน และที่บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี เป็นต้น

ในยุคหินเก่ามนุษย์อาศัยอยู่ในถ้ำและเพิงผา หาเลี้ยงชีพด้วยการเก็บของป่าและล่าสัตว์ ยังไม่รู้จักใช้เครื่องปั้นดินเผา จนเข้าสู่ช่วงยุคหินกลางมนุษย์ได้มีการพัฒนาจนเริ่มรู้จักใช้ไฟและทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นครั้งแรกระยะเวลาที่าวมาจนเข้าสู่ยุคหินใหม่มนุษย์ยุคนี้มีความสามารถทำเครื่องปั้นดินเผาได้ดี มีผิวเรียบขัดมันเนื้อบางรูปทรงสวยงาม แม้กาลเวลาจะล่วงเลยมาถึงยุคโลหะซึ่งมนุษย์จะรู้จักใช้โลหะมาหล่อหลอมทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้แล้วก็ตาม แต่มนุษย์เหล่านั้นก็ยังคงทำและใช้เครื่องปั้นดินเผาในชีวิตประจำวันสืบต่อกันมาและยังพบเห็นจนถึงปัจจุบัน

เครื่องปั้นดินเผาที่มีชื่อเสียงของไทยทำให้ชาติต่างๆ รู้จักประเทศไทยไปทั่วโลก ได้แก่ เครื่องปั้นดินเผาหลายเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่บ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ด้วยมีคนในพื้นที่ดังกล่าวขุดพบเศษภาชนะดินเผาที่มีลายเขียนสีจำนวนมากจากการขุดบ่อน้ำหรือขุดหลุมฝังเสาบ้านจึงได้มีการตื่นตัวและเป็นที่สนใจของกรมศิลปากรในปี พ.ศ.2506 จึงได้มีการสำรวจจนปี พ.ศ.5209 จึงทำการขุดค้นทางโบราณคดีขึ้น ผลจากการขุดค้นทำให้ได้ทราบถึงอดีตที่มาของชุมชนโบราณแห่งนี้ ตลอดจนได้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคนิควิทยาการ โดยเฉพาะภาชนะลายเขียนสีที่เป็นสิ่งแปลกสวยงามพิสดารไม่เคยพบเห็นในที่ใดมาก่อนเลย แม้จะมีการค้นพบที่ขอนแก่น หนองคาย สกลนคร เลย และอีกหลายจังหวัดโดยรอบๆ อุดรธานี ก็ตาม ส่วนรูปร่างของภาชนะดินเผาที่มีรูปทรงแปลกโดยจำแนกออกเป็น 5 แบบ ได้แก่ แบบกระถาง แบบแจกัน แบบพาน แบบหม้อก้นกลม แบบคนโทน้ำก้นกลม เป็นต้น สำหรับลวดลายมีทั้งภาพคนและสัตว์ที่เขียนลายด้วยฝีมืออันชำนาญและอ่อนช้อยมาก

หลังจากนั้นมาก็ได้แก่เครื่องสังคโลกซึ่งเชื่อว่ามีจุดเริ่มต้นอยู่ที่เมืองสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และเมืองชะเลียง ในบริเวณวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดสุโขทัย ได้มีการทำตั้งแต่ก่อนสมัยราชวงศ์พระร่วง สันนิษฐานว่าจีนคงเข้ามาทำเครื่องปั้นดินเผาก่อนและถ่ายทอดวิธีการให้กับคนไทย ต่อมา โดยสังเกตจากลวดลายสีสันทันจะเป็นแบบศิลปะจีนตอนปลายราชวงศ์ซ้อง โดยจีนเองได้อพยพหนีการรุกรานจากศัตรูมาตั้งเมืองหลวงที่แม่น้ำแยงซีเกียงและเลยมาทางใต้เข้าสู่ประเทศไทย ประเทศเวียดนาม ประเทศเขมร ส่วนอีกทางหนึ่งที่เข้ามาในประเทศไทยคือ ใน พ.ศ.1837 สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ได้ให้ช่างปั้นดินเผาชาวจีนเข้ามาเป็นจำนวนมากที่สุโขทัย และแพร่กระจายขึ้นไปถึงเชียงราย โด่งดังมากคือเครื่องปั้นดินเผาที่เวียงกาหลงหรือที่เรียกกันว่า เตาเวียงกาหลง เครื่องปั้นดินเผาแบบสังคโลกของไทยมีลักษณะเป็นการเคลือบชนิดเคลือบทึบ ไม่ใช่เคลือบใสแบบเซลาดอน ทำให้ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น เอาไปศึกษา และเลียนแบบสังคโลกของไทย

เครื่องสังคโลก เป็นภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาที่ได้มีการริเริ่มทำกันขึ้นในสมัยสุโขทัย โดยได้รับการถ่ายทอดเทคนิคการทำต่างๆ จากจีน เครื่องสังคโลกของสุโขทัยนี้ แบ่งออกได้เป็น 3 แหล่งใหญ่ๆ คือ

- เครื่องถ้วยเมืองชะเลียง สันนิษฐานจากรูปแบบและเนื้อดินตลอดจนการเคลือบคาด ว่าน่าจะได้มีการทำกันมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย อาจจัดอยู่ในสมัยอิทธิพลลพบุรีได้ ทั้งนี้เพราะลักษณะ รูปแบบ เนื้อดิน และการเคลือบจะมีลักษณะเหมือนกับเครื่องปั้นดินเผาแบบวัฒนธรรมลพบุรีมาก อีกทั้งยังมีลักษณะเครื่องปั้นดินเผาที่พบในเมืองศรีสัชชนาลัย ซึ่งเดิมเมืองศรีสัชชนาลัยนี้ มีชื่อเรียกว่า เมืองชะเลียง ดังนั้น จึงได้ตั้งชื่อเรียกเครื่องปั้นดินเผาชุดนี้ว่า “เครื่องถ้วยชามชะเลียง” สืบต่อกันมา

ลักษณะเด่นของเครื่องถ้วยชามเมืองชะเลียง คือ จะมีเนื้อหยาบ เห็นน้ำเคลือบเป็นสีน้ำตาลไหม้เคลือบไม่ตลอด ไม่ติดกัน ผลิตภัณฑ์ที่ปั้นส่วนมากเป็นประเภท กระปุก ไห แจกัน เป็นต้น

- เครื่องถ้วยเมืองสุโขทัยส่วนมากเป็นฝีมือของช่างชาวจีนเป็นผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ส่วนมากได้แก่ เครื่องถ้วย ชาม โถ และภาชนะใช้สอย เป็นต้น การเขียนลวดลายนิยมใช้ลายสีดำ หรือน้ำตาลเขียนบนพื้นขาว ลายที่ใช้ได้แก่ ลายสังข์ ลายจักร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการผลิตวัสดุที่ทำจากดินเผาซึ่งใช้เป็นเครื่องประกอบตกแต่งศิลปะสถาปัตยกรรม เช่น กระเบื้อง เจึงชาย ตัวสิงห์ ตัวนาค ตัวปึกษา หัวนาค เป็นต้น

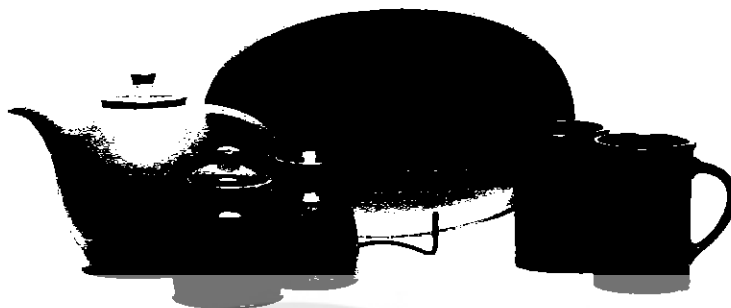
- เครื่องถ้วยสวรรคโลกมีการผลิตขึ้นที่เมืองสวรรคโลก บริเวณบ้านเกาะน้อย เป็นแหล่งใหญ่ เมืองสวรรคโลกนี้ คือ เมืองศรีสัชชนาลัยเดิม เครื่องปั้นดินเผาเคลือบที่มีชื่อเสียงมากที่สุดของเครื่องถ้วยสวรรคโลกคือ การผลิตแบบเคลาดอน ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเนื้อเคลือบด้วยไฟสูงที่ให้สีงดงามมาก เช่น สีเขียว สีเขียวปนเทา สีเขียวปนน้ำตาล สีเทาปนเหลือง และสีฟ้าปนเขียว เป็นต้น เนื้อละเอียดใสจัดอยู่ในประเภทปอร์สเลน (Porcelain) เครื่องสังคโลกที่สวรรคโลกนี้ สามารถแบ่งสี และการเคลือบออกได้อีก ดังนี้

- เคลาดอน นิยมเรียกว่า เครื่องเคลือบเขียวไข่กา ส่วนมากทำเป็นภาชนะ เช่น ถ้วย จาน ชาม โดยเทคนิคการชุดลวดแล้วจึงเคลือบทับ

- แบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้การเขียนลวดลาย (Printed Ware) ได้แก่ ภาชนะจำพวกตลับกลิ้งมีฝาปิด จานชามขนาดใหญ่ โถทรงกลม บัวตุ้ม เป็นต้น (จිරพันธ์ สมประสงค์, 2552)

3.2 ประเภทของเครื่องปั้นดินเผา

เครื่องปั้นดินเผาสามารถแบ่งออกได้หลายอย่างแตกต่างกันตามลักษณะ เช่น แบ่งตามลักษณะของเนื้อดินและอุณหภูมิที่ใช้เผา แบ่งตามลักษณะการใช้ประโยชน์ แบ่งตามวิธีการผลิต แบ่งตามแหล่งผลิต โดยเครื่องปั้นดินเผาในแต่ละกรรมวิธีการผลิตนั้น ให้ผลแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เช่น การขึ้นรูปด้วยวิธีกด จะได้เครื่องปั้นดินเผาที่มีรูปทรงเป็นเส้นอยู่มากจนสังเกตเห็นได้ การขึ้นรูปด้วยเครื่องหมุนไฟฟ้า เครื่องปั้นดินเผาจะมีพื้นผิวที่เรียบ และรูปทรงที่ไม่บิดเบี้ยว ดูเป็นระเบียบและสวยงาม เป็นต้น โดยการจำแนกเครื่องปั้นดินเผาสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

ภาพที่ 3 เครื่องดินเผา (Earthenware)

ที่มา: นิรนาม (ม.ป.ป.)

3.2.1 เครื่องดินเผา (Earthenware)

เครื่องดินเผาเป็นเครื่องปั้นดินเผาที่มนุษย์รู้จักทำเป็นประเภทแรกโดยการนำดินเหนียวในท้องถิ่นที่เรียกกันว่า ดินแดง ซึ่งมีลักษณะสำคัญมีเนื้อดินละเอียด แห้งช้า มีความเหนียวดีมีเปอร์เซ็นต์ของเหล็กสูง มักมีสีน้ำตาลเข้ม หรือสีเทาแก่ มาเผาในอุณหภูมิต่ำประมาณ ๙๕๐-๑,๐๖๐ องศาเซลเซียส ผลิตภัณฑ์ที่ได้มักเป็นสีแดง หรือสีน้ำตาลอ่อน มีอัตราดูดซึมน้ำตั้งแต่ ๕-๒๐ เปอร์เซ็นต์ เวลาเคาะจะมีเสียงที่ทึบ

การขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ อาจทำได้หลายวิธีได้แก่ การใช้หินคูประกอบ ไม้ตี แป้นหมุน การกดพิมพ์ การรีดดินและการขึ้นรูปโดยวิธีอิสระ เช่น แบบขด แบบแผ่น เป็นต้น ส่วนมากมักนิยมใช้ดินเชื้อหรือทรายผสม เพื่อช่วยให้มีความพรุนตัว และควบคุมการหดตัว ตลอดจนเป็นโครงสร้างของเนื้อดิน ช่วยให้ขึ้นรูปได้สะดวก ไม่แตกเสียหาย บิดเบี้ยวได้ง่าย

เครื่องดินเผานิยมใช้ทำกระถางต้นไม้หรือภาชนะเก็บน้ำเย็น เช่น หม้อน้ำ คนโท ส่วนเครื่องดินเผาที่ไม่ต้องการให้น้ำซึมอาจเคลือบผิวด้วยน้ำเคลือบประเภททนไฟต่ำ เช่น เคลือบตะกั่ว และเคลือบต่าง การตกแต่งผิวสามารถทำได้หลากหลายวิธี ขณะที่ดินยังหมาด อ่อนนุ่ม ด้วยวิธีกดหรือประทับลวดลาย ตีด้วยไม้ที่เป็นลวดลายขูดขีดด้วยของแหลม ปั้นติดประดับตกแต่ง ปัจจุบันมีการทำผลิตภัณฑ์เครื่องดินเผาชนิดสีขาว อันมีส่วนผสมของหินเขียวทึบ-มาน ซึ่งช่วยให้ผลิตภัณฑ์มีความแข็งแรงเพิ่มขึ้น ดินขาวและหินฟันม้า ซึ่งช่วยลดจุดสุกตัวให้ต่ำลงโดยจะต้องผสมในอัตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อยังคงความเหนียวของเนื้อดินไว้

ภาพที่ 4 เครื่องถ้วยหิน (Stoneware)

ที่มา: โกมล (2559)

3.2.2 เครื่องถ้วยหิน (Stoneware)

เครื่องถ้วยหินเป็นเครื่องปั้นดินเผาที่ทำมาจากดินที่มีคุณภาพทนไฟค่อนข้างสูงส่วนมากเนื้อดินตามธรรมชาติจะมีสีน้ำตาลและสีเทา การเผาไฟถึงจุดสูงสุดหรือจุดหลอมตัว ซึ่งแร่ธาตุต่างๆ จะหลอมรวมกันเป็นเนื้อเดียว ในอุณหภูมิระหว่าง 1,230–1,305 องศาเซลเซียส ผลิตภัณฑ์ที่ได้จะมีเนื้อหยาบ แน่นและมีความแข็งแรงมาก น้ำและของเหลวซึมผ่านได้น้อยมาก อัตราการดูดซึมน้ำของเครื่องถ้วยหินที่ใช้ทำถ้วยชาม ประมาณ ๒-๓ เปอร์เซ็นต์ สีของผลิตภัณฑ์หลังจากจะขึ้นอยู่กับจำนวน และชนิดของแร่ธาตุที่เจือปนอยู่ภายในเนื้อดินซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแหล่งวัตถุดิบ สำหรับเครื่องถ้วยหินที่มีสีค่อนข้างขาว ซึ่งทำมาจากดินที่มีอัตราส่วนของ เหล็กออกไซด์ต่ำมีลักษณะใกล้เคียงกับเครื่องถ้วยเปลือกไข่

การขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ที่ทำจากเครื่องถ้วยหิน อาจทำได้หลายวิธีเหมือนการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ที่ทำจากเครื่องดิน เนื่องจากเนื้อดินมีสภาพเหนียว โดยมากนิยมผสมทรายหรือหินเขียวหุนมาน เพื่อช่วยเป็นโครงสร้างและทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีความแข็งแรงเพิ่มขึ้น เครื่องถ้วยหินนิยมใช้ทำภาชนะใส่อาหาร เครื่องประดับ เป็นต้น

3.2.3 เครื่องถ้วยเปลือกไข่

เครื่องถ้วยเปลือกไข่เป็นเครื่องปั้นดินเผาชั้นดีทำได้ยาก และมีราคาแพงที่สุดในบรรดาเครื่องถ้วยทั้งหลาย ทำจากดินขาว ที่มีความขาวบริสุทธิ์ มีอัตราส่วนของเหล็กออกไซด์ในเนื้อดินต่ำมากนำมาผสมกับหินเขียวหุนมาน หินฟันม้า หินปูน และดินขาวเหนียวตามสัดส่วนที่เหมาะสม

และมีความเหนียวหนืดพอที่จะปั้นได้บางเหมือนเปลือกไข่ การเผาใช้อุณหภูมิ 1,260-1,335 องศาเซลเซียส ผลิตภัณฑ์ที่ได้จะมีความแข็งแรงมาก โปรงแสง เคาะมีเสียงกังวาน น้ำและของเหลวไม่สามารถซึมผ่านได้ การขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องถ้วยเปลือกไข่นิยมขึ้นรูปด้วยวิธีหล่อและขึ้นรูปด้วยใบมีดเป็นส่วนใหญ่

3.3 ขั้นตอนการขึ้นรูปเครื่องปั้นดินเผา

การขึ้นรูปเป็นขั้นตอนการเตรียมเนื้อดิน ซึ่งมีหลายวิธีด้วยกัน ประกอบด้วย (ทวี พรหมพฤกษ์, 2523)

3.3.1 การขึ้นรูปแบบอิสระ (Free form method)

การขึ้นรูปแบบอิสระ เป็นแบบที่ง่ายและสะดวกมากเหมาะสมอย่างยิ่ง เหมาะสำหรับการขึ้นรูปงานที่มีรูปทรงอิสระ วิธีหรือหลักการเบื้องต้นในการขึ้นรูปเครื่องปั้นดินเผาสามารถขึ้นรูปได้ 2 วิธี คือ

1. เมื่อนวดดินได้ที่แล้ว ปั้นดินเป็นก้อนกลมมีขนาดโตตามความเหมาะสม แล้วใช้หัวแม่มือบีบดินกดดินให้เป็นรูปทรงตามต้องการ และพยายามปั้นให้ได้ความหนาใกล้เคียงกัน แล้วใช้เครื่องมือชุดตกแต่งให้เรียบร้อย ส่วนไหนจะทำเป็นหูจับหรือส่วนประกอบอื่นๆ ควรรอให้ดินหมาดเสียก่อน เพราะจะช่วยให้การทรงตัวได้ดี เสร็จแล้วปล่อยให้แห้งตามหลักวิธีการ แล้วจึงตกแต่งให้เรียบร้อย

2. นำดินที่นวดได้ที่แล้วโดยทำเป็นก้อนกลม เหลี่ยม รูปทรงกระบอกตามที่เห็นสวยงาม แล้วใช้เครื่องมือชุดเจาะให้กลวงมีความหนาใกล้เคียงกัน ปล่อยให้แห้งแล้วตกแต่งให้เรียบร้อย ควรแนะนำให้รู้จักการทำขาหรือก้น วิธีนี้จะช่วยให้สะดวกในการเคลือบและช่วยให้ผลิตภัณฑ์ไม่ติดกับชั้นวาง เพื่อความสวยงามเป็นระเบียบมากขึ้น

3.3.2 การขึ้นรูปแบบแผ่น (Slap Method)

การขึ้นรูปทรงแบบแผ่น เหมาะสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมีลักษณะเป็นเหลี่ยมหรือรูปทรงแปลกๆ โดยวิธีการขึ้นรูปแบบแผ่นช่วยให้งานมีพื้นผิวที่เรียบและเป็นระเบียบมากขึ้น วิธีทำในขั้นแรกใช้เครื่องมือลูกกลิ้งรีดดินให้เป็นแผ่น บนแผ่นปูนพลาสติกหรือแผ่นไม้อัดที่มีผ้าใบหุ้มความหนาของแผ่นที่รีดขึ้นอยู่กับภาชนะที่จะทำ แล้วใช้เครื่องมือตัดดินตามรูปแบบที่ต้องการแล้วนำไปประกอบกันเข้า โดยรอให้ดินหมาดเสียก่อน ใช้น้ำสลิป (น้ำกาบ) เป็นตัวประสานรอยต่อ ในขณะที่ขึ้นรูปทรงดินอาจจะยังไม่ทรงตัวดีควรใช้เศษดินค้ำยันรอให้ทรงตัวได้ดีเสียก่อนจึงค่อยนำออก โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่มีรูปทรงเป็นเหลี่ยมหรือกลม เวลาฝั่งให้แห้งควรคว่ำไว้บนแผ่นปูนพลาสติกเพื่อป้องกันการบิดเบี้ยว แต่ถ้าภาชนะมีฝาควรประกบกันเพราะสามารถช่วยให้เนื้อดินไม่เกิดความเสียหายหรือแยกออกจากกัน

3.3.3 การขึ้นรูปแบบขด (Coil method)

การขึ้นรูปแบบนี้เป็นที่นิยมแพร่หลายเช่นกัน สามารถขึ้นรูปตั้งแต่ชิ้นงานขนาดเล็ก จนถึงโองน้ำขนาดใหญ่ มนุษย์เรารู้จักวิธีทำแบบนี้กันมานานแล้ว วิธีขึ้นรูปในขั้นแรก ทบดิน บีบดิน ให้เป็นแผ่น ใช้เครื่องมือตัดให้เป็นแผ่นกลมหรือสี่เหลี่ยมตามต้องการ แล้วคลึงดินให้เป็นเส้นกลมยาว มีขนาดเล็กหรือโตตามความเหมาะสมของภาชนะที่ปั้น นำไปขดบนแผ่นที่เตรียมไว้ โดยใช้ น้ำ สลิป (น้ำดิน) ประสานรอยต่อใช้มือบีบหรือกดดินให้เข้ากันแน่นสนิท ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนสูงพอ กับ ความต้องการ จากนั้นตกแต่งผิวตามความต้องการ

ในการขึ้นรูปทรงกลมเช่น แจกัน หรือภาชนะต่างๆควรแนะนำให้รู้จักวิธีการสร้าง แบบ (Template) เป็นเครื่องมือช่วยตรวจสอบให้รูปทรงกลมตามต้องการ ในขั้นแรกควรออกแบบ ผลิตภัณฑ์และรูปทรงโดยการใช้กระดาษแข็งหรือแผ่นโลหะบางๆ ใช้มีดหรือกรรไกรตัดตามรูปแบบที่ ได้ออกแบบไว้ ก็จะได้แบบ (Template) ตามต้องการ แล้วนำไปใช้ประกอบในการปั้น

3.3.4 การขึ้นรูปแบบปั่นหมุน (Throwing method)

การขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน จำเป็นต้องมีเครื่องหมุนไฟฟ้าสำหรับการขึ้นรูปดิน เป็นการ ขึ้นรูปแบบทรงกลมโดยอาศัยเครื่องมือแป้นหมุน ในสมัยโบราณเป็นชนิดแป้นหมุนใช้แรงคนถีบ แต่ ต่อมาได้วิวัฒนาการใช้กำลังไฟฟ้า มีทั้งชนิดแบบยืนและแบบนั่ง ความเร็วรอบของแป้นหมุนที่เป็น มาตรฐานประมาณ 80 รอบต่อนาที โดยเฉพาะดินที่นำมาปั้นต้องเป็นดินชนิดที่มีความเหนียวจึงจะ ช่วยให้การขึ้นรูปได้ผลดี การขึ้นรูปแบบแป้นหมุนต้องอาศัยการฝึกฝนและทักษะพอสมควร จึงจะ สามารถขึ้นรูปได้ดีการขึ้นรูปด้วยเครื่องหมุนไฟฟ้าช่วยให้งานมีความเรียบร้อย เป็นระเบียบสวยงาม และประหยัดเวลาอย่างมาก

3.3.5 การขึ้นรูปแบบใช้ใบมีด (Jigger)

การขึ้นรูปแบบใบมีด เป็นการผลิตแบบมาตรฐานและสามารถผลิตได้จำนวน มาก รวดเร็ว ส่วนใหญ่ได้แก่ จาน ชาม ถ้วย วิธีผลิต ต้องอาศัยพิมพ์และใบมีดตามลักษณะรูปร่างของ ผลิตภัณฑ์ กรรมวิธีการผลิตอาศัยแป้นหมุนที่มีความเร็วสูง (120 รอบต่อนาที) มีแกนสำหรับใบ มีด พิมพ์ที่เป็นแบบทำด้วยปูนพลาสเตอร์ มีทั้งแบบภายนอก (Outside) เช่น ประเภท จาน แบบ ภายใน (Inside) เช่น ถ้วย เป็นต้น ใบมีดสร้างด้วยเหล็กแข็ง ใช้ชุดดินตามรูปร่างของพิมพ์ วิธีการขึ้น รูปถ้าเป็นการขึ้นรูปแบบภายนอก เตรียมดินเป็นแผ่นแล้วอัดไปบนแบบพิมพ์ เมื่อเวลาหมุนใบมีดจะทำ หน้าที่ชุดไปตามรูปร่างของแบบพิมพ์

วิธีการขึ้นรูปแบบภายใน เตรียมดินเป็นก้อนกลมจากนั้นอัดลงไปบนแบบพิมพ์ที่เตรียมไว้ใช้ ใบมีดกดลงไปบนแบบในขณะที่หมุนดินจะถูกอัดตามแบบ ก็จะได้ถ้วยตามต้องการ ในการขึ้นรูปโดยใช้ ใบมีดควรใช้น้ำช่วยในการทำด้วย เพราะจะช่วยทำให้ผิวของดินเรียบร้อย พิมพ์ที่ใช้ในการผลิตแบบ

ใบมีด ควรมีหลายพิมพ์และจำนวนมากเพียงพอ และพิมพ์ควรแห้งสนิท แม่พิมพ์ที่ใช้ในการผลิตพิมพ์ สร้างด้วยปูนพลาสเตอร์ เช่นเดียวกัน

3.3.6 การขึ้นรูปแบบใช้พิมพ์กด (Hand Pressing)

การขึ้นรูปแบบพิมพ์กด ชนิดใช้มือกดต้องอาศัยพิมพ์ชนิดที่ทำด้วยปูนพลาสเตอร์แบบขึ้นเดี่ยว หรือสองชั้น ดินที่นำมาใช้ในการกดพิมพ์ ต้องนวดให้เป็นแผ่นและใช้เครื่องมือตัดตามรูปร่างของแบบ ที่จะพิมพ์ แล้วนำไปกดในพิมพ์ปล่อยให้แห้งก็จะได้แบบพิมพ์ตามต้องการ

พิมพ์ชนิดสองชั้น ใช้วิธีเดียวกันแต่เมื่อดินร้อนออกจากแบบเรียบร้อยแล้วนำไปประกอบเข้าด้วยกันโดยใช้สลีปเป็นตัวประสาน ก็จะได้รูปทรงตามต้องการ พิมพ์ที่ใช้ในการกดพิมพ์ควรตากให้แห้งสนิท จะช่วยให้สะดวกในการกดพิมพ์ การทำความสะอาดพิมพ์ควรใช้ฟองน้ำเช็ด ห้ามนำมีดหรือเครื่องมือขีด เพราะอาจทำให้แม่พิมพ์เกิดความเสียหายหรือเป็นรอยได้

3.3.7 วิธีขึ้นรูปแบบวิธีหล่อ (Casting)

การหล่อสลีปแตกต่างจากที่กล่าวมาแล้วในหลายวิธี ซึ่งต้องอาศัยพิมพ์ซึ่งทำด้วยปูนพลาสเตอร์เป็นหลัก และเป็นตัวดูดน้ำในสลีปให้แห้งและคงรูปตามพิมพ์ การผลิตด้วยวิธีหล่อสลีปนี้ สามารถผลิตงานเหมือนกัน เท่ากัน แบบพิมพ์ 1 ชิ้น ในวันหนึ่งอาจผลิตได้ไม่มากนัก เนื่องจากพิมพ์มีความชื้นมากจากการหล่อน้ำสลีป การหล่อสลีปในระยะแรกๆ อัตราการดูดซึมน้ำได้รวดเร็วและระยะหลังจะสามารถดูดซึมน้ำได้ช้าลงตามลำดับ

3.4 ขั้นตอนการผลิตเครื่องปั้นดินเผา

การสร้างสรรค์ผลงานเครื่องปั้นดินเผานั้น จำเป็นต้องมีขั้นตอนการผลิตที่หลากหลายและซับซ้อนต่างกันไป โดยสามารถแบ่งขั้นตอนการผลิตหลักๆ ดังนี้

3.4.1 การเตรียมดิน

วัสดุในการทำเครื่องปั้นดินเผา ได้แก่ แร่ธาตุต่างๆ เช่น ดินเหนียว ดินขาว ดินสโตนแวร์ และส่วนผสมต่างที่กล่าวมาข้างต้น โดยขั้นตอนแรกนั้น นำดินเข้าสู่ กระบวนการบด จากนั้นนำดินไปรีดน้ำออกหรือกรองอัดน้ำดินเพื่อให้ดินนำไปขึ้นรูปต่อไป

3.4.2 การขึ้นรูปผลิตภัณฑ์

การขึ้นรูปผลิตภัณฑ์สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภทใหญ่ คือ

- แบ่งตามลักษณะดิน
 - บางตามลักษณะของวิธีการขึ้นรูป
- การขึ้นรูปตามลักษณะของดิน สามารถทำได้ 5 ประเภทใหญ่ คือ
- การขึ้นรูปโดยใช้ดินในสภาพเหลว
 - การขึ้นรูปโดยใช้ดินในสภาพเหลวข้น
 - การขึ้นรูปโดยใช้ดินในสภาพก้อนดินนุ่ม

- การขึ้นรูปโดยใช้ดินในสภาพกึ่งแห้ง
- การขึ้นรูปโดยใช้ดินในสภาพแห้ง
- การขึ้นรูปตามวิธีการขึ้นรูป
- การขึ้นรูปด้วยมือ การปั้นหรือการใช้แป้นหมุน
- การขึ้นรูปด้วยการหล่อ
- การขึ้นรูปด้วยใบมีด แบบกึ่งอัตโนมัติและแบบอัตโนมัติ
- การเครื่องรูปด้วยเครื่องหมุนหรือเครื่องโรลเลอร์

3.4.3 การอบแห้ง หลังจากขึ้นรูปผลิตภัณฑ์แล้วจะนำผลิตภัณฑ์ไปอบแห้ง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของเนื้อดิน

3.4.4 การตกแต่งก่อนเผา การตกแต่งก่อนเผานั้นช่วยให้งานมีลวดลายและความสวยงาม เป็นระเบียบ ก่อนที่จะนำเข้าเตาเผาเพื่อทำให้เนื้อดินมีความแข็งแรง มากขึ้น

3.4.5 การเผาเครื่องปั้นดินเผา การเผาสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ การเผา ดิบ การเผาเคลือบ และการเผาตกแต่ง

3.4.6 การเคลือบ คือ กระบวนการปกปิดหรือปกคลุมเนื้อดินไว้ด้วยแก้วบางๆด้วย ส่วนผสมของตัวเคลือบที่ผ่านการบดอย่างละเอียดแล้วมาทำเป็นของเหลว และนำมาเคลือบเนื้อดิน จากนั้นนำไปเผาเพื่อให้เกิดความแห้ง จะทำให้เกิดสภาวะของแก้วในระหว่างการเผา (สุณัฐธา อี ช่างทอง, 2556)

4. ความเป็นมาของสวนถาด

4.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการจัดสวนถาด

การจัดสวนถาดแบบย่อเรื่องราวเป็นการจัดโดยย่อเรื่องราวลงในภาชนะหรือถาดซึ่งจะเป็นเรื่องราวอะไรก็ได้ที่เราเคยเห็นเคยรู้รวมทั้งเรื่องราวที่เราผูกเรื่องขึ้นมาเองตามจินตนาการของเราได้แก่ ย่อเรื่องราวของสวนสาธารณะเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรม ของการดำเนินชีวิตของชาวไร่ ชาวนาในชนบทการจัดสวนถาดแบบย่อเรื่องราวได้เปิดโอกาสให้ผู้จัดได้ใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ อย่างหลากหลายไม่มีที่สิ้นสุดเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานโลกยุคก่อนช่างชุมชนและ ร่วมเย็นด้วยป่าไม้จนอยากย้อนเวลาไปได้อีกครั้งในปัจจุบันเราคงทำได้แค่สรรหาพันธุ์ไม้มาปลูกไว้ใกล้ตัวบ้านซึ่งมีที่กว้างมีพื้นที่มาก ก็ย่อจัดสวนสวยได้ดังใจตามที่ตัวเองคิดแต่ที่พิกอาศัยในเมืองหลวงและเมืองใหญ่มักคับแคบไม่ มีให้ปลูกดอกไม้หรือต้นไม้คนรักต้นไม้จึงต้องพอใจกับสวนหย่อมสวนเล็กๆในกระเบหรือไม้กระถางตามเนื้อที่ของตนแต่ไหนๆ ก็ต้องหลอกตัวเองสวนถาดเหมาะสำหรับตกแต่งบ้านหรือสวน

เนื้อที่น้อย การจัดสวนถาดเป็นงานอดิเรกที่เพลิดเพลินสามารถทำได้เวลาว่างงานหรือทำชั่วโมงว่างซึ่งได้ใช้ความคิดในการออกแบบสวนถาดได้ตามใจชอบโดยเป็นการย่อสัดส่วนทิวทัศน์เหมือนธรรมชาติ ฝึกให้ความละเอียดอ่อน ในการปลูกต้นไม้และดอกไม้ฝึกฝนความสามารถในทางศิลปะรู้จักการใช้สีเส้นรูปทรงการผสมผสาน ให้กลมกลืนหรือตรงข้ามด้วยความขัดแย้งอย่างเหมาะสมลงตัว ดูเหมือนเป็นธรรมชาติถึงแม้จะไม่มีพื้นที่สำหรับปลูกต้นไม้และดอกไม้แค่มีสวนถาดอยู่ในห้องที่พักอาศัยก็สามารถทำให้เราได้ใกล้ชิดธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

การจัดสวนถาด คือ การจัดปลูกต้นไม้ลงในภาชนะขนาดเล็ก ให้เกิดความสวยงาม โดยใช้หลักศิลปะมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ และตกแต่งให้สวนมีความสวยงาม เช่น การใช้สี รูปทรง ผิวสัมผัส ความสมดุล เป็นต้น

ภาพที่ 5 สวนถาด
ที่มา: นิรนาม (ม.ป.ป.)

การจัดสวนถาดเป็นการย่อเรื่องราวลงในภาชนะหรือถาด จะเป็นเรื่องราวอะไรก็ได้ที่เราเคยเห็น เคยรู้ รวมทั้งเรื่องราวของสวนสาธารณะ เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรมของการดำเนินชีวิตของชาวไร่ชาวนาในชนบท การจัดสวนถาดแบบย่อเรื่องราวเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้จัด ได้ใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์อย่างหลากหลายไม่มีที่สิ้นสุดเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน สวนถาดเหมาะสำหรับตกแต่งบ้านหรือสวนที่มีเนื้อที่น้อย การจัดสวนถาดเป็นงานอดิเรกที่เพลิดเพลินได้ใช้ความคิดในการออกแบบ การย่อสัดส่วนทิวทัศน์เหมือนธรรมชาติฝึกให้ความละเอียดอ่อนในการปลูกต้นไม้ ฝึกฝนความสามารถในทางศิลปะ รู้จักการใช้สีเส้น รูปทรง การผสมผสานให้กลมกลืน หรือตรงข้ามด้วยความขัดแย้งอย่างเหมาะสม ใช้ต้นไม้ที่ต้นก็ได้ ไม่จำกัด และกึ่งชนิดก็ได้

4.1.1 ความสำคัญของการจัดสวนถาด

การจัดสวนถาด นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แล้ว ยังมีประโยชน์ทางด้านการศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับการปลูกพืชชนิดต่างๆ การออกแบบตัวถาด ไปจนถึงการจัดวางสวนลงในถาดให้มีความสวยงาม เป็นระเบียบ

4.2 ประเภทของการจัดสวนถาด

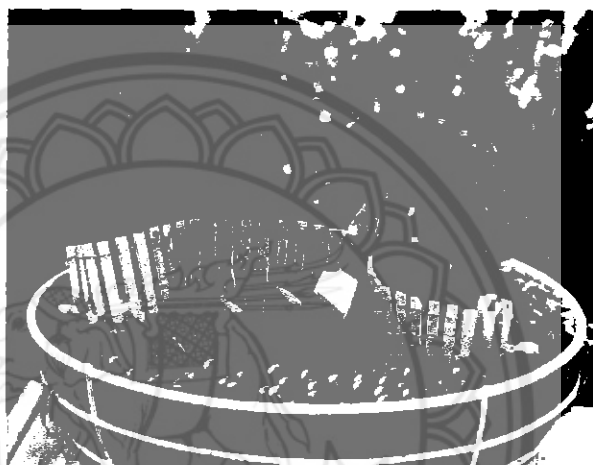
การจัดสวนถาดสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ

- สวนถาดที่มีลักษณะคล้ายการจัดแจกัน (Combination) ได้แก่ การจัดกลุ่มไม้ดอก กล้วยไม้ หรือผสมผสานกัน ปลูกลงในภาชนะที่ชอบ ไม่ว่าจะเป็นโลหะ เครื่องจักสาน เครื่องเคลือบ กระจกทรงต่างๆ เหมาะที่จะเป็นของขวัญ ของกำนัล หรือใช้ตกแต่งสถานที่ โดยมีความทนทานกว่าดอกไม้สด เมื่อต้นไม้เริ่มโตแน่นภาชนะ ก็ย้ายไปปลูกในที่ใหม่ได้ อายุการใช้งานขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้พันธุ์ไม้ด้วยการจัดสวนถาดในลักษณะดังกล่าวให้เกิดความชำนาญในการใช้สีสันทัน การเลือกรูปทรง เส้นสาย และสัดส่วนของต้นไม้ ความละเอียด ความหยابของใบ การจัดวางจุดเด่น การเลือกภาชนะให้เข้ากับต้นไม้และรูปแบบการจัดวาง

ภาพที่ 6 สวนถาดที่มีลักษณะคล้ายการจัดแจกัน
ที่มา: นิรนาม (ม.ป.ป.)

- สวนถาดที่ย่อส่วนมาจากทิวทัศน์หรือเรื่องราว (Landscape) สวนถาดลักษณะนี้ใช้ภาชนะได้ทุกประเภท แต่ก็ควรมีความลึกพอที่จะบรรจุภาชนะปลูก เพราะมักปลูกต้นไม้จริงประกอบ สวนถาดแบบนี้ควรมีของตกแต่งที่เข้ากับเรื่องราว เช่น โถงดินเผา อ่างน้ำ กระบวยไม้ไผ่ รางน้ำไหล ฯลฯ ส่วนเรื่องราวนั้น เราอาจผูกเรื่องขึ้นเองเป็นภาพชีวิตในชนบท จากนิทานหรือนิยายปรัมปราตลอดจนชีวิตในบ้าน ชีวิตสัตว์ในป่าหรือทุ่งหญ้า สวนถาดประเภทสุดท้ายนี้ น่าจะเป็นสื่อที่เปิดโอกาสให้ผู้จัดได้ใช้ความคิดฝันสร้างสรรค์อย่างหลากหลาย และเป็นสิ่งที่เพลิดเพลิน สนุกสนาน ตลอดจนใช้ศิลปะในการย่อส่วนให้ถูกสัดส่วนมากที่สุด (piggy, 2554)

ภาพที่ 7 สวนถาดที่ย่อส่วนมาจากทิวทัศน์หรือเรื่องราว
ที่มา: นิรนาม, (2555)

การจัดสวนสามารถแบ่งประเภทตามลักษณะภาชนะ ดังนี้

- การจัดสวนในถาด เป็นการจัดสวนที่ประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าการจัดสวนชนิดอื่น เนื่องจากมีขนาดที่จำกัด เป็นการนำพันธุ์ไม้ต่างๆ หรือไม้แคระ นำมาจัดเรียงในถาด เพื่อใช้สำหรับประดับตกแต่งหรือย่อเรื่องราวของสถานที่นั้นๆ

- การจัดสวนในตู้ เป็นการจัดสวนที่ใช้ตู้ปลาเป็นภาชนะสำหรับจัดสวน โดยจะเน้นพืชน้ำเป็นหลัก และของตกแต่งเช่น หินกรวด ตุ๊กตาเครื่องปั้นดินเผา เป็นการจัดสวนได้น้ำขนาดย่อมเพื่อความสวยงามอีกรูปแบบหนึ่ง

- การจัดสวนในขวด เป็นการจัดสวนลงในภาชนะที่เป็นขวดรูปทรงต่างๆ และประดับตกแต่งด้วยพันธุ์ไม้ขนาดเล็ก และหินกรวด เป็นต้น

- การจัดสวนในโหลแก้ว เป็นการจัดสวนที่มีตั้งแต่ขนาดกลางจนถึงขนาดใหญ่ในโหลแก้ว

พันธุ์ไม้ที่นิยมใช้ ได้แก่ กระจับปี่หรือไม้อบน้ำ รูปแบบที่นิยมจัดเป็นลักษณะสวนทะเลทราย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การจัดสวนแก้วแบบแห้ง

4.3 ขั้นตอนการจัดสวนภาค

การจัดสวนภาค เป็นสิ่งที่ต้องคิดและทำเป็นขั้นตอนตามลำดับก่อนหลังจะทำให้การจัดสวน ภาคแต่ละขั้นตอนสอดคล้องกัน ผลสุดท้ายก็จะได้สวนภาคตามที่ต้องการ ซึ่งขั้นตอนการจัดทำควรเริ่ม ตั้งแต่กำหนดรูปแบบเตรียมเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เตรียมดินและดำเนินการจัดทำ สำหรับขั้นตอนใน การจัดสวนภาค มีการจัดเตรียมภาชนะ การเลือกภาชนะขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ไม้และสถานที่จัดวาง ถ้า ไม่ต้องการให้น้ำซึมจากรูระบายน้ำ ให้นำภาชนะมารองด้วยพลาสติก ภาชนะที่ค่อนข้างแน่นดี อาจไม่ ต้องปูรองด้วยพลาสติก ภาคที่ใช้ได้แก่ ภาคเซรามิคหรือภาคดินเผา นำต้นไม้ลงปลูกตามจุดที่ กำหนด หลังจากปลูกต้นไม้ตามตำแหน่งที่ต้องการแล้ว เติมดินปลูกหรือเครื่องปลูกจนเกือบเต็ม กด เบาๆ รอบโคนไม้ให้แน่นกันต้นเอนเอียงในภายหลัง รากจะกระทบกระเทือน

ทำเนินดิน ทางลาด หรืออ่างน้ำ พูนดินทำเนินกดให้แน่น ขุดดินออกข้างบริเวณที่จะทำอ่าง น้ำ บ่อน้ำ เนินทำได้ง่ายๆ โดยการตักดินใส่ด้วยแล้วคว่ำลงตรงจุดที่ต้องการ เติมดินรอบๆ โคนเพื่อแต่ง ฐานให้เป็นธรรมชาติ และกดให้แน่นอ่างน้ำอาจใช้ ก้นถ้วยกดลงไปเป็นทรงบ่อ และยังเป็นการแต่งดิน ในตัว ตามขอบบ่ออาจแต่งด้วยกรวด หิน มอส ทำให้ดูเป็นธรรมชาติขึ้นและทำการ

ตกแต่งผิวหน้าดินให้สวยงาม ก่อนจะโรยกรวดหรือวัสดุปิดผิวดินอื่นๆ อาจโรยทรายหยาบ เสียชั้นหนึ่งก่อน จะกรองดินไม่ให้กระเด็นขึ้นมาหลังรดน้ำ แต่ถ้าจะใช้มอส ควรปลูกหรือปะวางติดผิวดินได้ทันที ทำความสะอาดด้วยน้ำ ใช้สเปรย์ฉีดน้ำไล่เศษดินทรายออกจากผิวใบไม้ วัสดุประกอบและ ภาชนะ

4.3.1 การจัดสวนในภาชนะ

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดสวนในภาชนะ

1. วัสดุที่ใช้ในการจัดสวนในน้ำ ภาชนะ ได้แก่ ดิน ปุ๋ย กรวด ทราย หิน รากไม้ แก่นไม้ ทรายและตุ๊กตาประดับ การเลือกวัสดุจะต้องเลือกใช้ให้กลมกลืนกับเนื้อหา รวมถึงกลมกลืนทางด้าน รูปทรง สีสัณและผิวสัมผัสอีกด้วย

2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดสวนในภาชนะที่สำคัญมีดังนี้

ภาพที่ 8 ซ่อนปลูกหรือซ่อนเล็ก ใช้สำหรับตักดิน หิน กรวด ทราย และการขุดหลุมต้นไม้
ที่มา: อรุณา (2555)

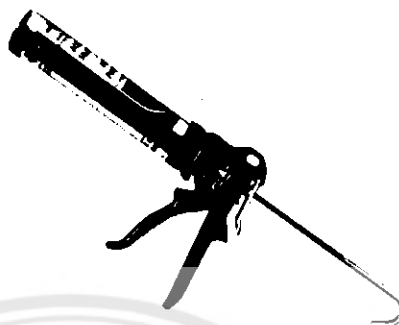

ภาพที่ 9 อุปกรณ์คีบปลายแหลม ใช้คีบต้นไม้เล็กและวัสดุตกแต่งวางในขอบปากแคบ
ที่มา: นิรนาม (ม.ป.ป.)

ภาพที่ 10 กระบอกฉีดยาน้ำ ไซ้ให้น้ำต้นไม้ที่ปลูกในภาชนะ
ที่มา: นิรนาม (ม.ป.ป.)

ภาพที่ 11 แปรขนอ่อน ไซ้ปิดฝุ่นหรือเศษผงออกจากต้นไม้และวัสดุตกแต่งสวนในภาชนะ
ที่มา: นิรนาม (ม.ป.ป.)

ภาพที่ 12 กาวสำหรับยึดติดวัสดุ ใช้สำหรับยึดวัสดุติดเข้ากับภาชนะให้แน่น
ที่มา: นิรนาม (ม.ป.ป.)

3. ภาชนะที่ใช้ในการจัดสวนในภาชนะ เช่น โหลแก้วขวดแก้ว แก้วน้ำ ภาชนะดินเผา กะละมัง และกาต้มน้ำ ที่ไม่ใช่แล้ว

3.1 การเลือกใช้ภาชนะในการจัดสวนในภาชนะมีหลักการดังนี้

- ภาชนะต้องไม่บดบังความสวยงามของพันธุ์ไม้และวัสดุตกแต่งอื่นๆ
- ประหยัดค่าใช้จ่าย โดยนำภาชนะที่ไม่ใช่แล้วมาดัดแปลงตกแต่งให้สวยงาม
- ภาชนะต้องมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนและขนาดของพันธุ์ไม้และวัสดุ

ภาพที่ 13 ภาชนะสำหรับจัดสวนถาด
ที่มา: นิรนาม (ม.ป.ป.)

ภาพที่ 14 การจัดสวนลงในภาชนะ
ที่มา: นิรนาม (ม.ป.ป.)

4.3.2 ขั้นตอนการจัดสวนในภาชนะ

- 1) วางแผนผังออกแบบสวน โดยร่างภาพในกระดาษพร้อมกำหนดรายละเอียดและตำแหน่ง
- 2) เตรียมดิน ภาชนะจัดสวน พันธุ์ไม้ อุปกรณ์และวัสดุตกแต่ง
- 3) รองพื้นที่ก้นภาชนะด้วยดินร่วนผสมทรายหยาบและปุ๋ยคอกในอัตราส่วน 1 : 1 : 1
- 4) ปลูกต้นไม้และจัดวางวัสดุตกแต่งตามแผนผังที่ออกแบบไว้
- 5) ตกแต่งผิวดินให้เรียบ แล้วกลบผิวดินด้วยหิน กรวด ทราย
- 6) รดน้ำโดยใช้กระบอกฉีดให้ทั่ว พอชุ่มชื้น แต่ไม่แฉะจนเกินไป (นันทพงษ์ พิมพ์เสน, 2556)

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก และศึกษาสภาพทั่วไปของผลิตภัณฑ์สวนภาคเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบของที่ระลึกเครื่องปั้นดินเผาสำหรับการท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก โดยใช้รูปแบบการวิจัยคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลเอกสารและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้และกรอบแนวคิดในการออกแบบชุดสวนภาคเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึก สำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภายใต้กรอบแนวคิดจากการศึกษาเอกสาร เว็บไซต์ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก และสภาพทั่วไปของสวนภาค

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารและเว็บไซต์ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อกำหนดแนวคิดในการออกแบบชุดสวนภาคเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึก สำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการพัฒนาและสร้างสรรค์ ภายใต้กรอบแนวคิดการออกแบบชุดสวนภาคเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึก สำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ขั้นตอนที่ 5 สรุปและอภิปรายผล โดยการเรียบเรียงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการออกแบบชุดสวนภาคเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึก สำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลเอกสารและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย ตลอดจนเว็บไซต์ที่บริการข้อมูลที่จำเป็นต่อการดำเนินงานวิจัย แล้วนำมาวิเคราะห์ ตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อร่างเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยในขั้นต้น ประเด็นที่นำมาร่างประกอบไปด้วย

3.1.1 ศึกษาข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวภายใน อำเภอเนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก โดยดำเนินการศึกษาข้อมูลทางเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับ อำเภอเนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับ ลักษณะทางภูมิประเทศ เอกลักษณ์ที่มีความโดดเด่นของ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านแหล่ง

ท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยและนำไปพัฒนาแบบร่างเพื่อประยุกต์ใช้กับการวิจัยในครั้งนี้

3.1.2 ศึกษาผลิตภัณฑ์สวนถาด ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สวนถาด โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัย เว็บไซต์และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม จากร้าน สวนถาด พิษณุโลก และร้านจำหน่ายอุปกรณ์ตกแต่งสวนภายใน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สวนถาดกับผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจน การเลือกพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมกับการจัดสวนถาด และวิธีการดูแลรักษา เพื่อที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบชุดสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึก สำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

3.1.3 ศึกษากระบวนการผลิตเครื่องปั้นดินเผา โดยการค้นคว้าศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเครื่องปั้นดินเผา โดยการศึกษาเอกสารงานวิจัยและเว็บไซต์ ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ ชนิดของเนื้อดิน ประเภทของสีเคลือบที่ใช้ในการตกแต่งผลงานทางด้านเครื่องปั้นดินเผา และกรรมวิธีการเผาดิบ (การเผาครั้งแรก) การเขียนสีได้เคลือบ และขั้นตอนการเผาเคลือบ เพื่อที่จะสร้างสรรค์ผลงานเครื่องปั้นดินเผาให้ได้สภาพที่สมบูรณ์และใกล้เคียงกับแบบร่างมากที่สุด โดยมีผู้เชี่ยวชาญคอยดูแลและให้คำแนะนำในการเผาเครื่องปั้นดินเผาเป็นอย่างดี

3.1.4 ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวความคิดของการวิจัยในข้างต้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับ 3 เรื่องที่สำคัญดังกล่าวไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญของกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก โดย นาย พิษณุชัย ทรงพุดิ ผู้ดูแลเว็บไซต์กลุ่ม “คนรักเนินมะปราง” และเป็นคนในพื้นที่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยการสัมภาษณ์และสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูลและองค์ความรู้ที่แปลกใหม่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อใช้ในการดำเนินงานวิจัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยเข้าภาคสนามด้วยวิธีเปิดเผยตัว (Over role) ต่อเจ้าหน้าที่ดูแล คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับชนิดและประเภทของดินเพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องปั้นดินเผา
- ศึกษากรรมวิธีการขึ้นรูป เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบชุดสวนถาดที่ระลึก สำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
- ศึกษาการตกแต่งเครื่องปั้นดินเผาด้วยวิธีการเขียนสีได้เคลือบ
- ศึกษากรรมวิธีการเผาดิบและเผาสีได้เคลือบ

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารและเว็บไซต์

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากเอกสาร เว็บไซต์ และการรวบรวมข้อมูลภาคสนามทุกครั้งที่เกิดขึ้น โดยการจัดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ หรือสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาตรวจสอบทางเว็บไซต์และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ว่ามีเนื้อหาตรงกันหรือไม่ และดำเนินการร่างแบบตามประเด็นที่ศึกษา คือการออกแบบชุดสวนภาค เครื่องปั้นดินเผาที่ระลึก สำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการพัฒนาและสร้างสรรค์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เว็บไซต์ ตลอดจนการเก็บรวบรวม ภาคสนามโดยการสัมภาษณ์และสอบถามผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นผู้วิจัยได้นำความรู้ทั้งหมดตลอดการ ดำเนินวิจัยในครั้งนี้ มาประยุกต์เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา โดยนำเอา เอกลักษณ์ ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก มาใช้ร่วมกับการ ออกแบบและนำมาผลิตจริง ด้วยกรรมวิธีการผลิตเครื่องปั้นดินเผา และพัฒนาปรับปรุง รูปทรง ให้มี ขนาดเล็กลง และตัดทอนสีที่ใช้ในการออกแบบ เพื่อให้ได้เครื่องปั้นดินเผาที่ใช้เป็นของที่ระลึก สำหรับ นักท่องเที่ยวภายใน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ขั้นตอนที่ 5 สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์ผลการออกแบบชุดสวนภาคเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่ง ท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยการนำข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและเก็บ รวบรวมมาทั้งหมด นำมาสรุปภายใต้กรอบแนวคิด การออกแบบชุดสวนภาคที่ระลึก สำหรับแหล่ง ท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านเครื่องปั้นดินเผา ในครั้งนี้ ออกมาสมบูรณ์และใกล้เคียงกับแบบร่างมากที่สุด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์และจัดบันทึก เพื่อเป็นเครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและ ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญหลัก 3 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก ด้านเครื่องปั้นดินเผา และด้านสวนภาค โดยแต่ละด้านจะมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษาและ แนะนำตลอดการดำเนินการสัมภาษณ์ จากนั้นดำเนินการจัดบันทึกเพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการ ดำเนินการวิจัยและเดือนความจำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างราบรื่น

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการลงภาคสนามและการค้นคว้าข้อมูลจากโครงข่ายอินเทอร์เน็ตและหนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ที่ได้มาจากการลงภาคสนาม เพื่อสร้างแนวคิดในการออกแบบ โดยการค้นคว้างกล่าวจะเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวใน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งกำลังได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวแต่ยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้างนัก เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อที่จะนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกโดยมุ่งเน้นไปที่เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัยและการออกแบบชุดสวนภาคเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึก สำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสัมภาษณ์ต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลดังกล่าวมารวบรวมและแยกหัวข้อไว้ เพื่อความเป็นระเบียบและสะดวกในการดึงมาใช้หรืออ้างอิงในการออกแบบ เพื่อให้ได้ของที่ระลึกสวนภาคเครื่องปั้นดินเผา สำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ที่มีความสวยงามและดึงดูดความสนใจแก่นักท่องเที่ยวที่พบเห็น

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารวิชาการด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทย และจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ทางด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วยเนื้อหา ที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอำเภอ เนินมะปราง และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น ศึกษาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อค้นหาการเรียนรู้ทางด้านของที่ระลึกและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก มีกรรมวิธีอย่างไร ศึกษาข้อมูลด้านเครื่องปั้นดินเผา โดยศึกษาประเภทของเครื่องปั้นดินเผา เพื่อให้ทราบประเภทของเครื่องปั้นดินเผา ศึกษาขั้นตอนการผลิตและการขึ้นรูปเครื่องปั้นดินเผา ศึกษาการเคลือบและการเผาเครื่องปั้นดินเผา เพื่อให้ได้ความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตจริง และผลิตภัณฑ์สวนภาค เพื่อทำความเข้าใจและขั้นตอนการปลูกพันธุ์ไม้ รวมไปถึงขั้นตอนการดูแลรักษา รวมไปถึงศึกษารูปแบบการจัดสวนภาค เพื่อให้ได้สวนภาคที่สวยงามและถูกต้องมากขึ้น

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม ในส่วนของบทสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและของที่ระลึกในอำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก เพื่อให้ได้แหล่งอ้างอิงที่แม่นยำและถูกต้องมากที่สุด โดยการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยจะเน้นไปในส่วนของการกระบวนการคิดและออกแบบ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้แก่ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยวอำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก

บทที่ 4 ผลการวิจัย

จากกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการออกแบบชุดสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิชณุโลก

ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการรวบรวมข้อมูลและการออกแบบพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานออกแบบให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 บทสังเขปเงื่อนไขในการออกแบบ (Design Brief)

ส่วนที่ 2 ขั้นตอนแบบร่าง (Sketch Design)

ส่วนที่ 3 การพัฒนาแบบร่าง (Development Draft)

ส่วนที่ 4 ผลงานที่สร้างสรรค์ (Product Design)

ส่วนที่ 1 บทสังเขปเงื่อนไขในการออกแบบ (Design Analysis and Design Brief)

1.1 ชื่อโครงการ (Project Title) การออกแบบสวนถาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิชณุโลก

1.2 ข้อมูลผลิตภัณฑ์ (Product Data)

1.2.1 ชื่อผลิตภัณฑ์ (Product Name) : สวนถาดเครื่องปั้นดินเผา

ส่วนวิเคราะห์ : การนำเอารูปทรงหรือจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิชณุโลก มาประยุกต์เพื่อสร้างสรรค์และออกแบบเพื่อใช้เป็นของที่ระลึกให้แก่ักท่องเที่ยวภายใน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิชณุโลก

1.2.2 ประเภทของผลิตภัณฑ์ : เครื่องปั้นดินเผา

ส่วนวิเคราะห์ : วัสดุที่ใช้ คือ ดินเซราตัน (Celaton Clay) เป็นดินที่มีเนื้อหยาบเหนียว มีจุดสุกตัวสูงประมาณ 1200-1300 องศาเซลเซียส สีหลังจากการเผามีหลายระดับ ดังนี้ สีเทาอ่อน สีครีม สีขาว ตามอุณหภูมิที่ใช้ในการเผา

1.2.3 การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ (New Product)

ส่วนวิเคราะห์ : ผลิตภัณฑ์สวนถาดเครื่องปั้นดินเผาโดยทั่วไป ยังขาดความแตกต่าง และมีความคล้ายคลึงกันอยู่มาก อีกทั้งประโยชน์และขั้นตอนการใช้งานยังขาดความหลากหลาย จึงได้มีการปรับปรุงรูปทรงรวมถึงการใช้งานที่แตกต่างออกไปจากสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างความน่าสนใจและให้ผู้ใช้งานได้ใช้จินตนาการของตนเองมากขึ้น

1.2.4 ประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ (Product Use)

ส่วนวิเคราะห์ : ใช้สำหรับเป็นของที่ระลึก ของขวัญ หรือของฝากเพื่อนำไปประดับ ตกแต่งสถานที่ต่างๆตามความเหมาะสม โดยสามารถจัดวางองค์ประกอบภายในสวนถาดได้อย่างอิสระ ตามความชอบของผู้จัด

1.2.5 วิธีใช้ (How Used/Prepared)

ส่วนวิเคราะห์ : การจัดสวนถาดในแต่ละครั้ง ผู้จัดสามารถเลือกตำแหน่ง ชั้น เพื่อนำ บ้าน วัด หรือภูเขาหินปูน มาจัดเรียงตามความชอบของผู้จัด โดยมุ่งเน้นไปที่การเปิดโอกาสให้ ผู้จัดได้ใช้จินตนาการร่วมในการจัดสวนถาด

1.2.6 สถานที่วางจำหน่าย (Outlets)

- ที่พัก รีสอร์ทหรือหน่วยงานราชการภายใน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

1.3 ข้อมูลผู้บริโภค/กลุ่มเป้าหมาย (Target consumer data)

1.3.1 คุณลักษณะของผู้บริโภค (Demographic / Psychographic Description)

- เพศ : ชายหรือหญิง อายุ 25-35 ปี

- ระดับเงินเดือน : 25,000 บาทขึ้นไป

- ลักษณะทางด้านจิตใจ : เป็นผู้ที่ชื่นชอบเครื่องปั้นดินเผาหรือชื่นชอบของที่ระลึก

ภาพที่ 15 กลุ่มเป้าหมาย 1 (Target Group)
 ที่มา: กลุ่มคนรักเนินมะปราง (ม.ป.ป.)

ภาพที่ 16 กลุ่มเป้าหมาย 2 (Target Group)
 ที่มา: กลุ่มคนรักเนินมะปราง (ม.ป.ป.)

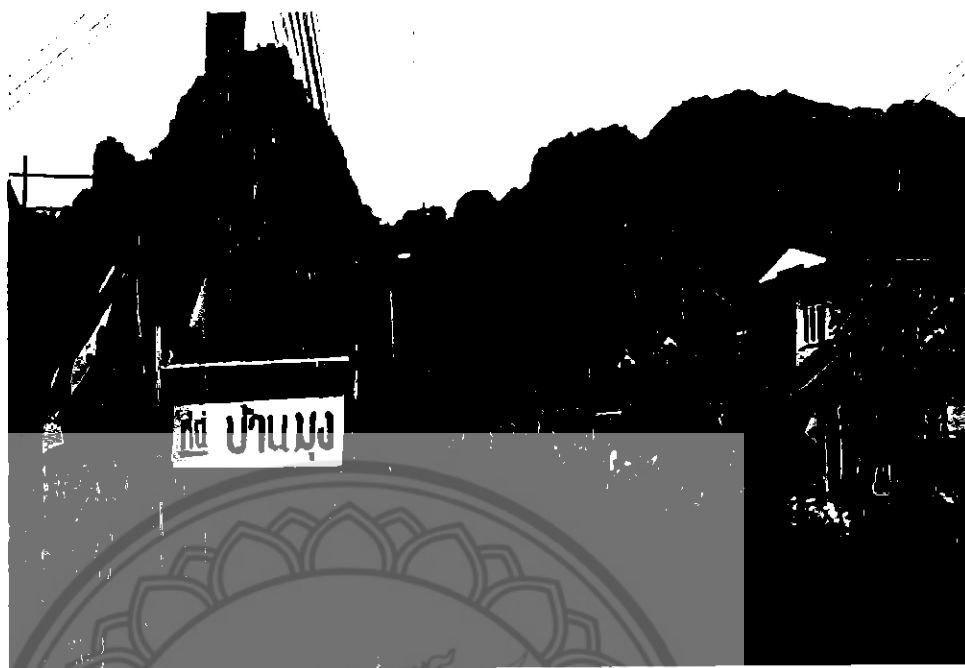
ภาพที่ 17 กลุ่มเป้าหมาย 3 (Target Group)
ที่มา: กลุ่มคนรักเนินมะปราง (ม.ป.ป.)

ภาพที่ 18 กลุ่มเป้าหมาย 4 (Target Group)
ที่มา: กลุ่มคนรักเนินมะปราง (ม.ป.ป.)

1.3.2 กลุ่มเป้าหมาย (Target Group)

- นักท่องเที่ยวภายใน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

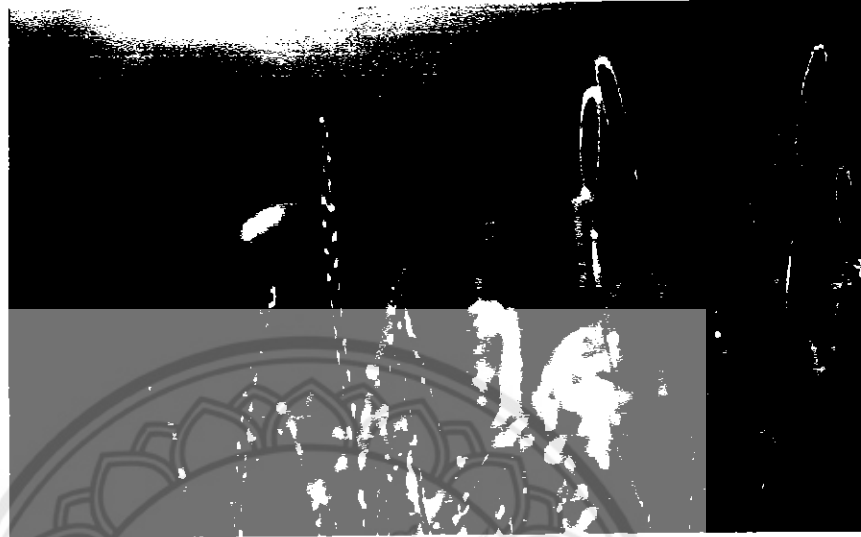
ภาพที่ 19 สถานที่ที่ใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ
ที่มา: นิรนาม (ม.ป.ป.)

1.4 แนวคิดการออกแบบ (Design Concept)

ส่วนวิเคราะห์ : สวนภาคเครื่องปั้นดินเผา ถูกออกแบบเพื่อให้ผู้จัดวางมีอิสระทางด้านความคิด และจินตนาการ โดยผู้จัดวางสามารถเลือกอุปกรณ์ตกแต่งเช่น บ้าน หรือภูเขาหินปูน เพื่อนำมาจัดวาง ในบริเวณที่ต้องการได้ โดยรูปทรงของสวนภาคและของตกแต่งได้แรงบันดาลใจมาจากเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เช่น ภูเขาหินปูน วัดบ้านมุง หรือ สถาปัตยกรรมภายในหมู่บ้าน ตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง เป็นต้น

1.5 อารมณ์ความรู้สึกของงาน (Mood and Tone)

- ความรู้สึกอบอุ่น 1 (Warm)

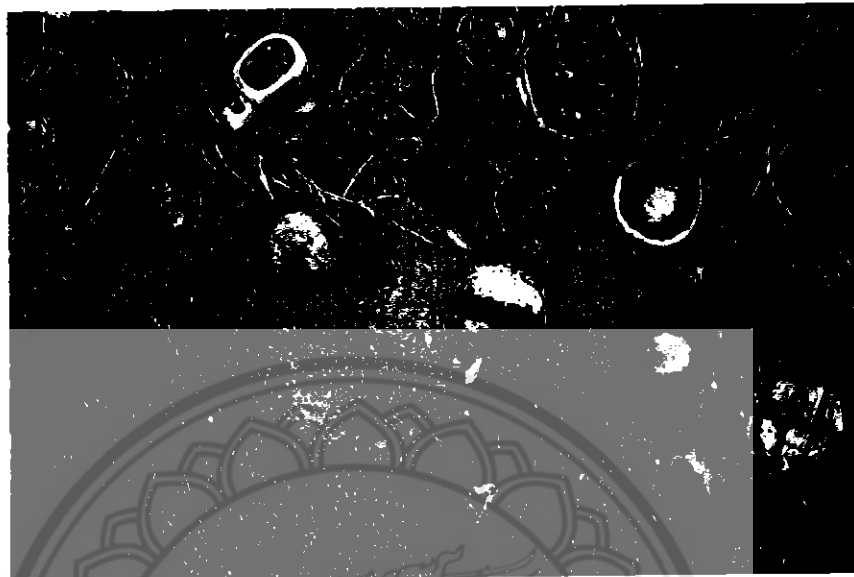
ภาพที่ 20 อารมณ์ของงาน 1
ที่มา: นิรนาม (ม.ป.ป.)

- ความรู้สึกอบอุ่น 2 (Warm)

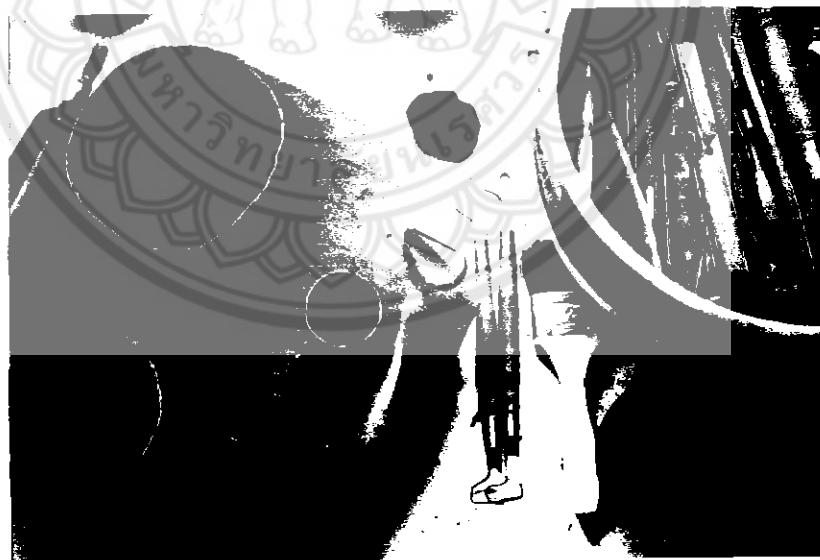

ภาพที่ 21 อารมณ์ของงาน 2
ที่มา: นิรนาม (ม.ป.ป.)

- งานฝีมือ 1 (Craft)

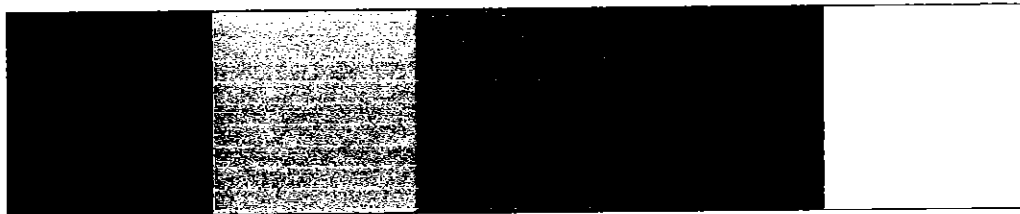

ภาพที่ 22 อารมณ์ของงาน 3
ที่มา: โกมล คงเจริญ (2558)
- งานฝีมือ 2 (Craft)

ภาพที่ 23 อารมณ์ของงาน 4
ที่มา: โกมล คงเจริญ (2558)

- Warm Earth Tones.

ภาพที่ 24 กลุ่มสีที่ใช้ในการออกแบบ

ส่วนที่ 2 ขั้นตอนแบบร่าง (Sketch Design)

ภาพที่ 25 แบบร่างครั้งที่ 1 (สวนถาด)

ภาพที่ 26 แบบร่างครั้งที่ 1 (ของตกแต่งสวนถาด)

ภาพที่ 27 แบบร่างครั้งที่ 2 (สวนถาด)

ภาพที่ 28 แบบร่างครั้งที่ 2 ของตกแต่งสวนถาดแบบที่ 1

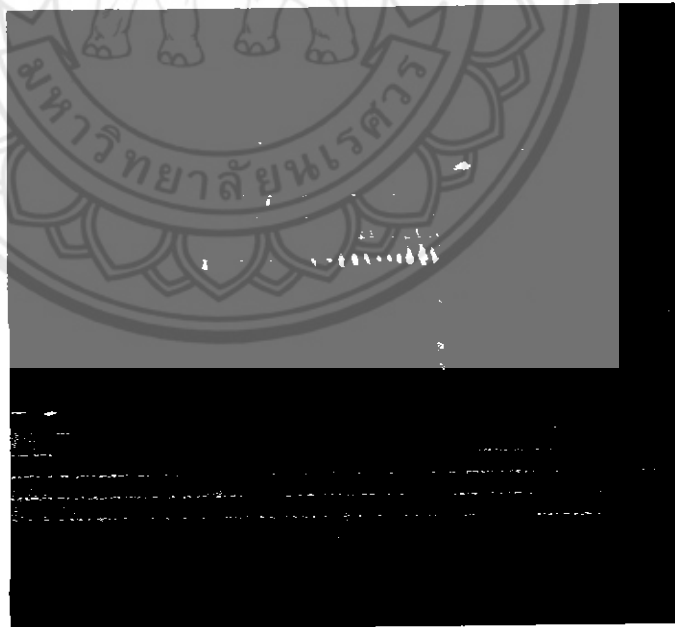

ภาพที่ 29 แบบร่างครั้งที่ 2 ของตกแต่งสวนถาดแบบที่ 2

ส่วนที่ 3 การพัฒนาแบบร่าง (Development Draft)

ภาพที่ 30 การพัฒนาแบบ บ้าน รูปแบบที่ 1

ภาพที่ 31 การพัฒนาแบบ บ้าน รูปแบบที่ 1

ภาพที่ 32 การพัฒนาแบบ บ้าน รูปแบบที่ 2

ภาพที่ 33 การพัฒนาแบบ บ้าน รูปแบบที่ 2

ภาพที่ 34 การพัฒนาแบบ บ้าน รูปแบบที่ 3

ภาพที่ 35 การพัฒนาแบบ บ้าน รูปแบบที่ 3

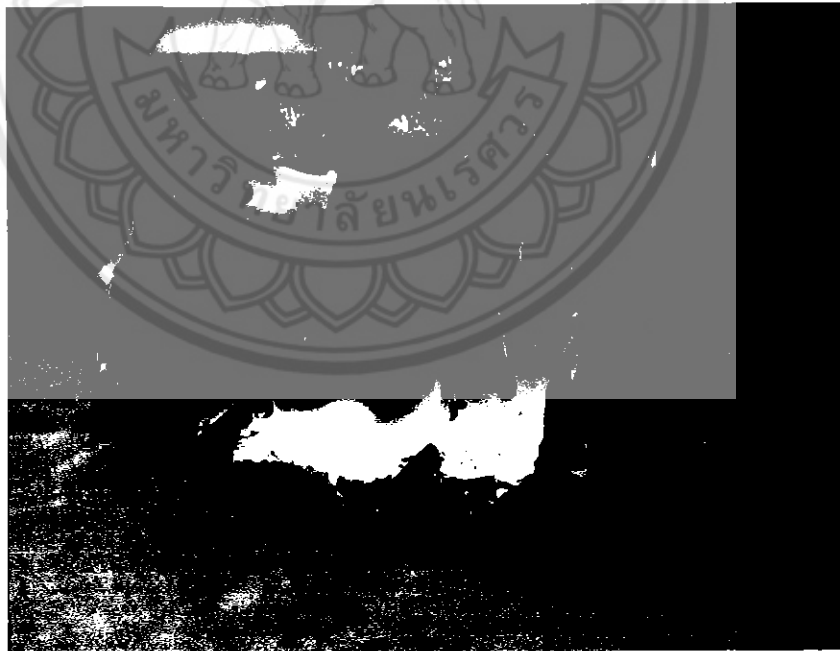
ภาพที่ 36 การพัฒนาแบบ วัด (บ้านมุง)

ภาพที่ 37 การพัฒนาแบบ วัด (บ้านมุง)

ภาพที่ 38 การพัฒนาแบบ ภูเขาหินปูน

ภาพที่ 39 การพัฒนาแบบ ภูเขาหินปูน

ภาพที่ 40 การพัฒนาแบบ ถาด

ภาพที่ 41 การพัฒนาแบบ ถาด

ส่วนที่ 4 ผลงานที่สร้างสรรค์

ภาพที่ 42 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (บ้าน 1)

ภาพที่ 43 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (บ้าน 2)

ภาพที่ 44 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (บ้าน 3)

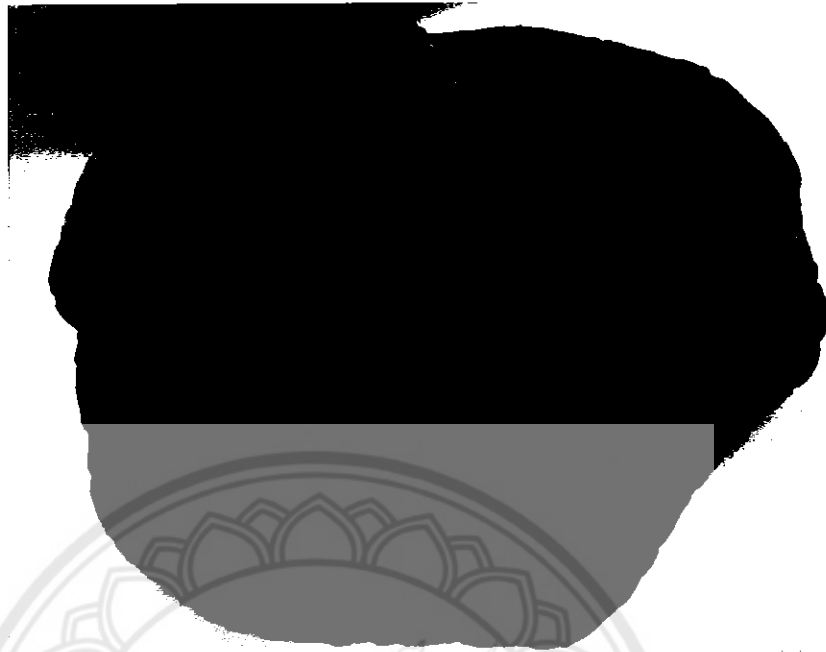
ภาพที่ 45 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (วัดบ้านมุง 1)

ภาพที่ 46 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (วัดบ้านมุง 2)

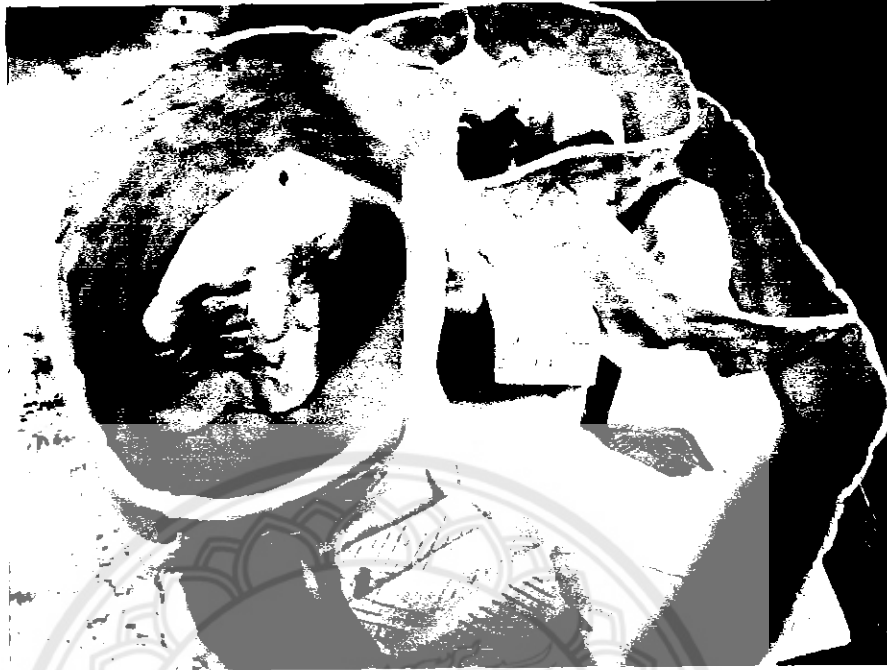
ภาพที่ 47 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (ภูเขาหินปูน)

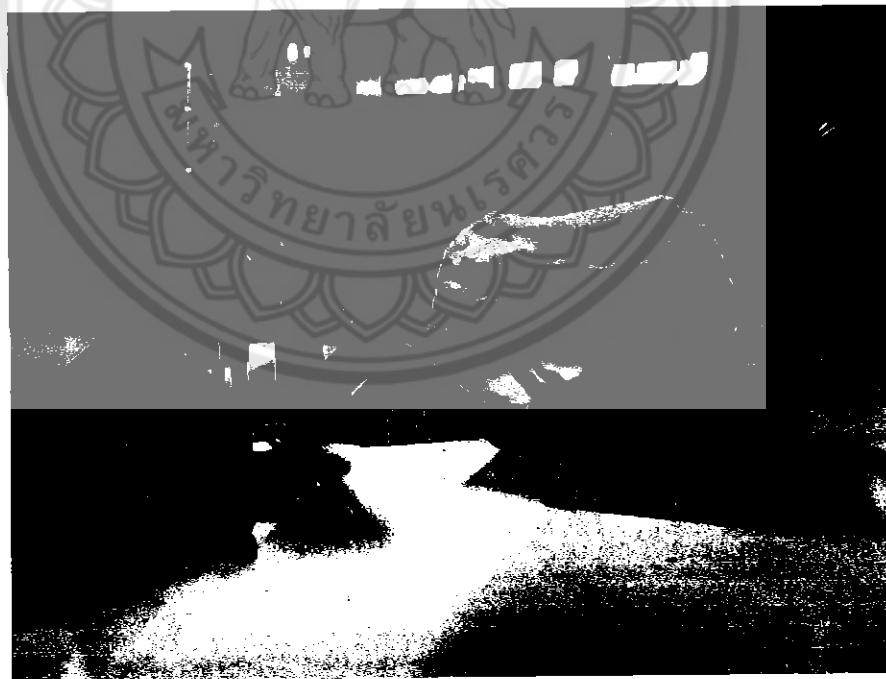
ภาพที่ 48 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (ถาด)

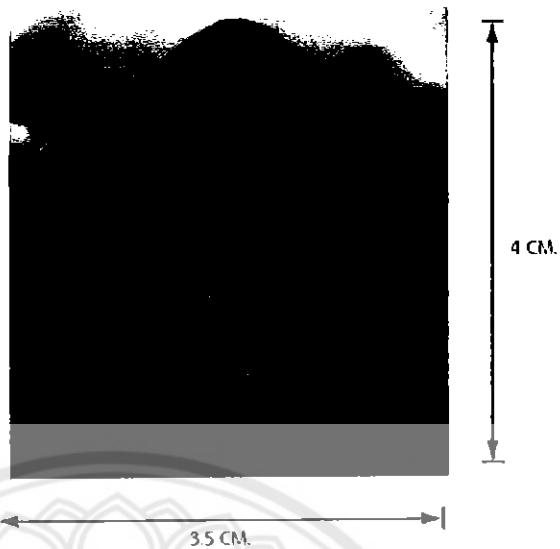
ภาพที่ 49 ผลงานก่อนเผาครั้งที่ 1 (ถาด)

ภาพที่ 50 ผลงานหลังเฟาครอบที่ 1

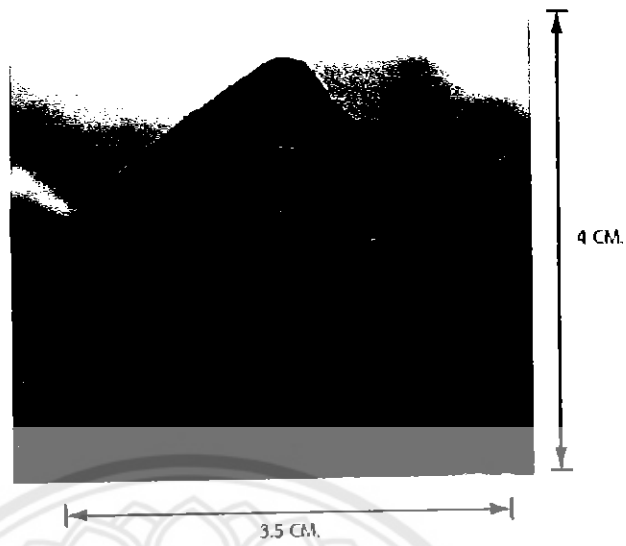
ภาพที่ 51 ผลงานก่อนเฟาเคลือบ (ทาสีได้เคลือบ)

ภาพที่ 52 ผลงานที่สร้างสรรค์ 1
อัตราส่วน 1:1

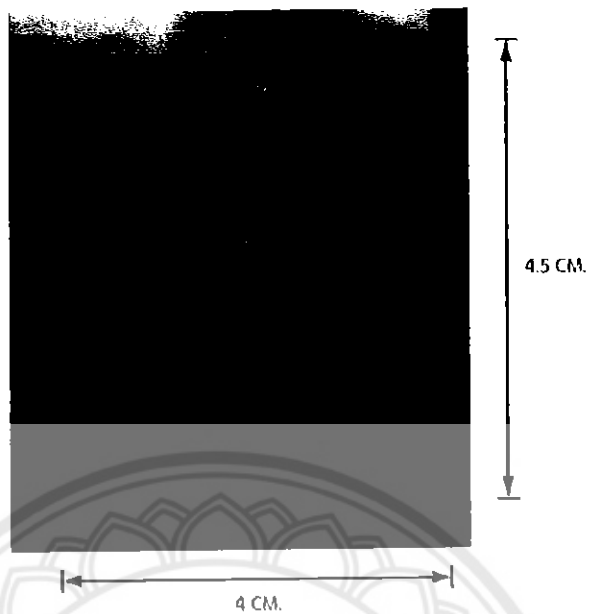
ภาพที่ 53 ผลงานที่สร้างสรรค์ 2
อัตราส่วน 1:1

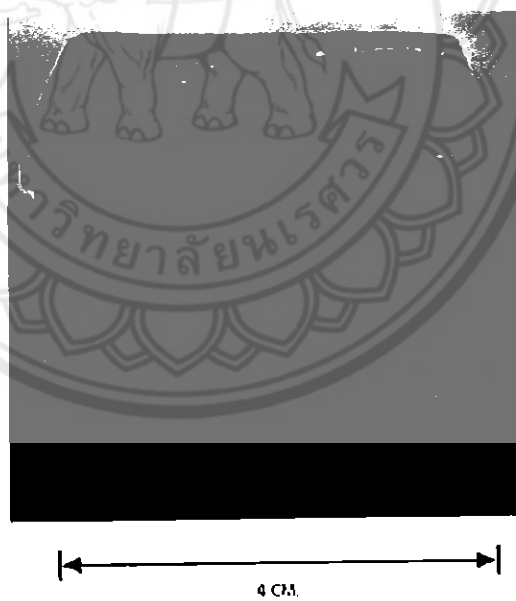
ภาพที่ 54 ผลงานที่สร้างสรรค์ 3
อัตราส่วน 1:1

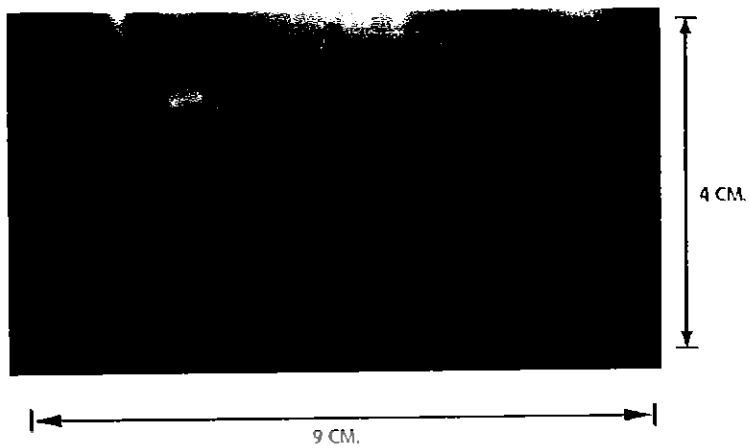
ภาพที่ 55 ผลงานที่สร้างสรรค์ 4
อัตราส่วน 1:1

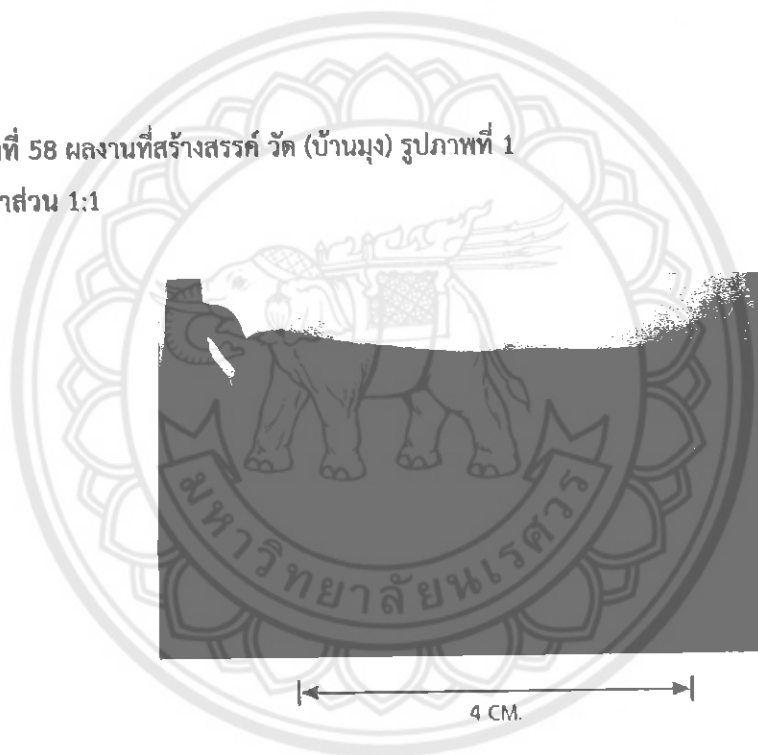
ภาพที่ 56 ผลงานที่สร้างสรรค์ 5
อัตราส่วน 1:1

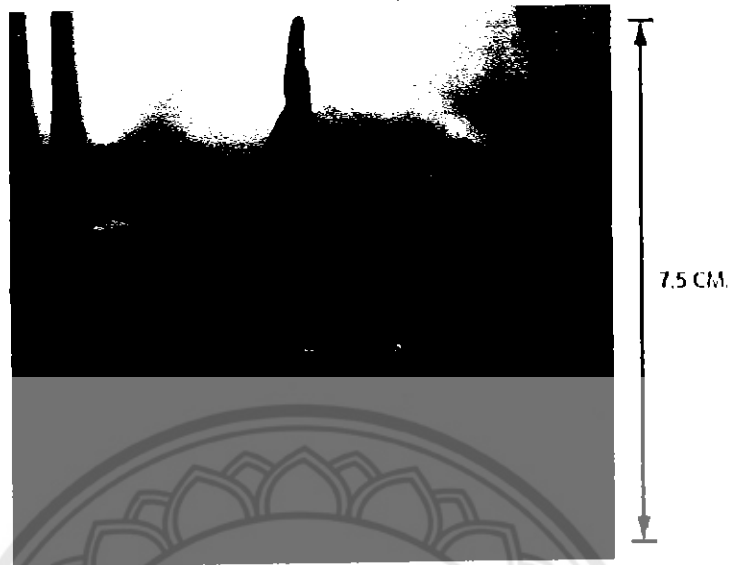
ภาพที่ 57 ผลงานที่สร้างสรรค์ 6
อัตราส่วน 1:1

ภาพที่ 58 ผลงานที่สร้างสรรค์ วัด (บ้านมุง) รูปภาพที่ 1
อัตราส่วน 1:1

ภาพที่ 59 ผลงานที่สร้างสรรค์ วัด (บ้านมุง) รูปภาพที่ 2
อัตราส่วน 1:1

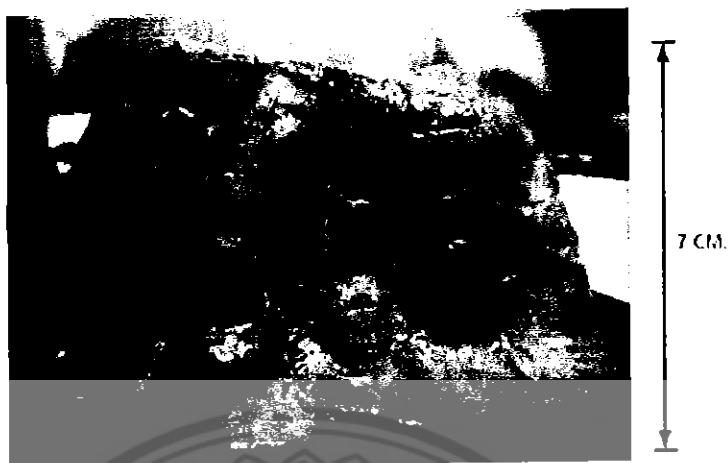
3.5 CM

ภาพที่ 60 ผลงานที่สร้างสรรค์ วัด (บ้านมุง) รูปแบบที่ 2 ภาพที่ 1
อัตราส่วน 1:1

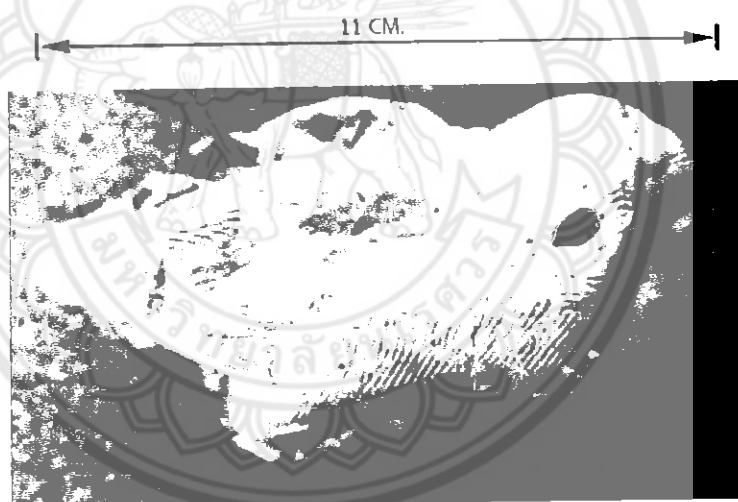
5 CM

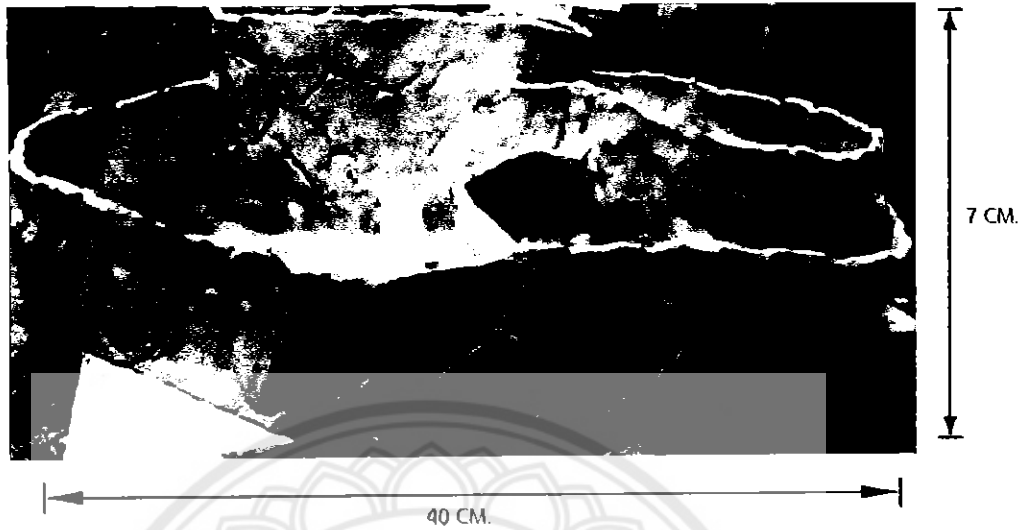
ภาพที่ 61 ผลงานที่สร้างสรรค์ วัด (บ้านมุง) รูปแบบที่ 2 ภาพที่ 2
อัตราส่วน 1:1

ภาพที่ 62 ผลงานที่สร้างสรรค์ ภูเขาหินปูน (อำเภอเนินมะปราง) ภาพที่ 1
อัตราส่วน 1:1

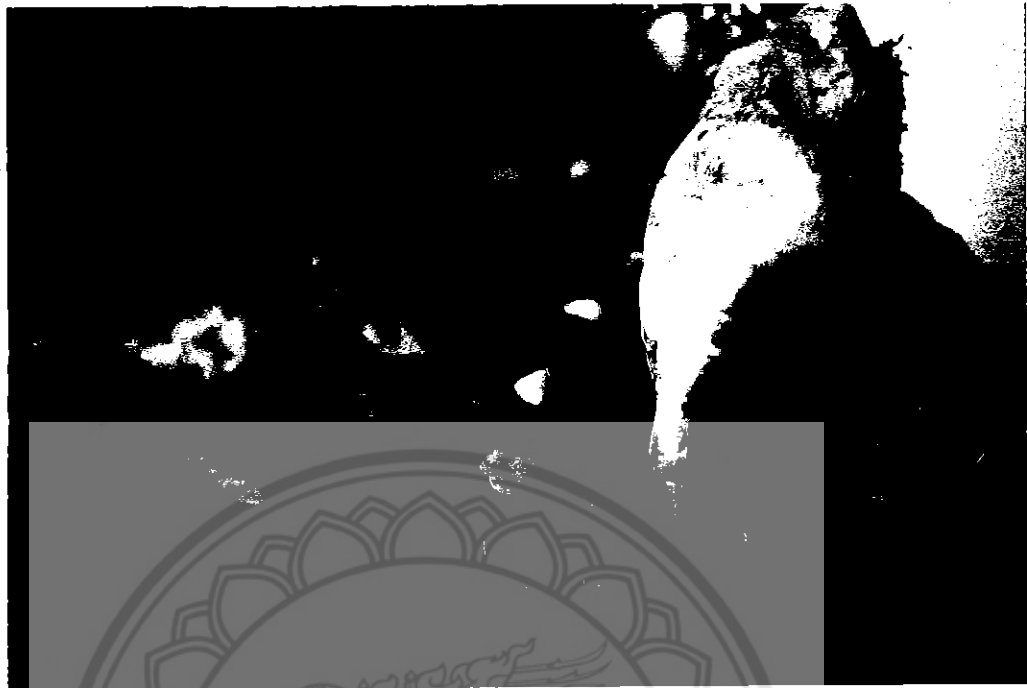
ภาพที่ 63 ผลงานที่สร้างสรรค์ ภูเขาหินปูน (อำเภอเนินมะปราง) ภาพที่ 2
อัตราส่วน 1:1

ภาพที่ 64 ผลงานที่สร้างสรรค์ ถาด
อัตราส่วน 1:1

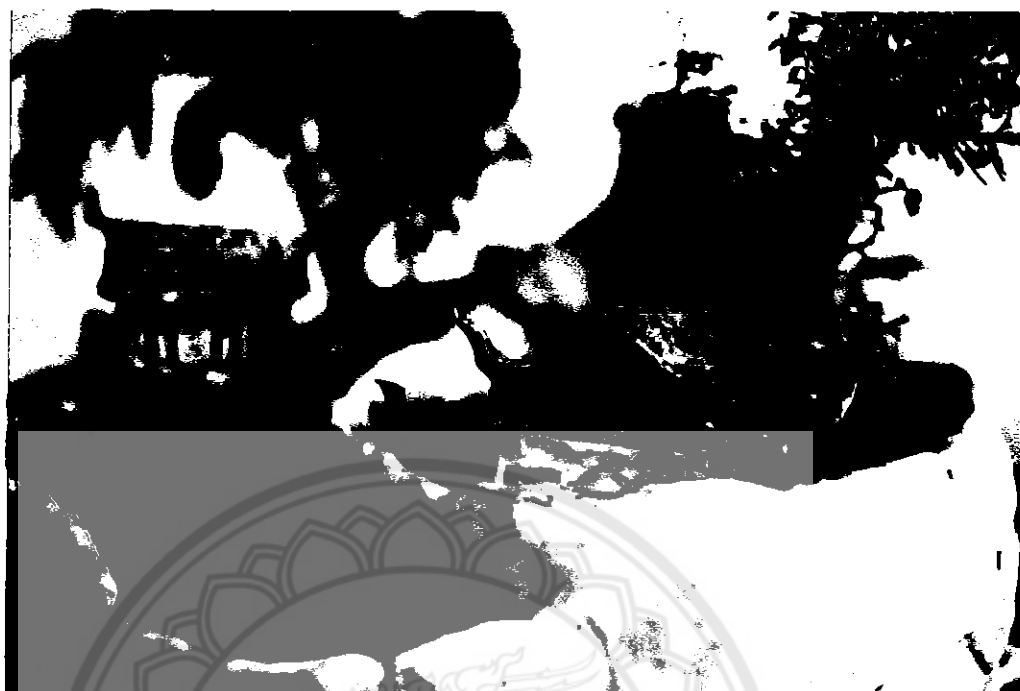
ภาพที่ 65 ภาพรวมของผลงานที่สร้างสรรค์ ภาพที่ 1

ภาพที่ 66 ภาพรวมของผลงานที่สร้างสรรค์ ภาพที่ 2

ภาพที่ 67 ภาพรวมของผลงานที่สร้างสรรค์ ภาพที่ 3

ภาพที่ 68 ภาพรวมของผลงานที่สร้างสรรค์ ภาพที่ 4

ภาพที่ 69 ภาพรวมของผลงานที่สร้างสรรค์ ภาพที่ 5

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการออกแบบชุดสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก ผู้วิจัยสามารถสรุปการดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาเพื่อดำเนินการออกแบบชุดสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึก สำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

1. เพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัด

พิษณุโลก

3. เพื่อออกแบบชุดสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก

สรุปผล

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยโดยวิธีการศึกษาข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

จากการศึกษาข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ทราบว่า แหล่งท่องเที่ยวใน อำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยจะเน้นไปที่ความงามของธรรมชาติและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายและเป็นกันเอง ของคนในชุมชน โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมายให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เช่น จุดแลนด์มาร์คของตำบล บ้านมุง ซึ่งเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวสามารถรับชมฝูงค้างคาวที่บินผ่านหมู่บ้านได้ หรือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าผาทำพล เป็นอีกหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยว ที่มีเอกลักษณ์ โดยมีภูเขาหินปูนและถ้ำมากมายสำหรับนักท่องเที่ยวสามารถรับชมได้

อำเภอเนินมะปราง มีภูเขาหินปูนล้อมรอบเป็นจำนวนมาก จึงเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ในปัจจุบัน อำเภอเนินมะปรางมีความเจริญขึ้นกว่าเมื่อก่อน และเริ่มเป็นที่สนใจแก่นักท่องเที่ยว แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายนัก

2. การวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างแนวคิดการออกแบบ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นคุณค่าความสวยงามทางธรรมชาติมากมายของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะนำลักษณะและเอกลักษณ์ที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบสวนถาด เพื่อเป็นของที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยวภายในอำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก ให้ให้นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวภายใน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ยังไม่มีของที่ระลึกที่สื่อถึงความเป็นแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง ได้อย่างชัดเจนนัก

3. การออกแบบและสร้างต้นแบบ

การออกแบบสวนถาดเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึก สำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบโดยใช้องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล ตลอดจนการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบและพัฒนารูปทรง สี สีน และประโยชน์ในการใช้งาน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำตลอดการดำเนินการออกแบบ จนประสบผลสำเร็จ

สวนถาดเครื่องปั้นดินเผาได้ออกแบบให้มีลักษณะ รูปทรงเป็นชั้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ชั้น เพื่อคำนึงถึงรูปแบบการจัดวางที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้จัดวางสามารถใช้จินตนาการในการจัดตกแต่งสวนถาดในแบบที่ตนเองชอบได้มากขึ้น โดยมีของตกแต่งที่ได้แรงบันดาลใจจากเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เช่น บ้าน จำนวน 3 รูปแบบ ที่สามารถนำมาจัดเรียงกันเพื่อสื่อถึงหมู่บ้าน ตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก วัด จำนวน 2 รูปแบบ ที่ได้แรงบันดาลใจจากวัดบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก และภูเขาหินปูน ที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น

เมื่อนำมาจัดเรียงกันแล้ว สามารถสื่อถึงความเป็นแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ตามประสงค์ของผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก และ ผลิตภัณฑ์สวนถาดเพื่อใช้ในการออกแบบเพื่อเป็นของที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรนำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก ในหลายด้าน เช่น ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ วัฒนธรรมประเพณี สถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น

2. การผลิตเครื่องปั้นดินเผาควรมีการผลิตชิ้นงานสำรองให้มากกว่า 1 ชิ้น เนื่องจากเครื่องปั้นดินเผา มีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายสูงในขั้นตอนการผลิต
3. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปได้ด้วยดี เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดสวนภาคเครื่องปั้นดินเผาที่ระลึกสำหรับแหล่งท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัด พิษณุโลก ได้สะดวกยิ่งขึ้น
4. ควรมีการวางแผนกำหนดการผลิตต้นแบบให้ชัดเจน และสอดคล้องกับแผนการวิจัย เนื่องจากเครื่องปั้นดินเผามีการเผาหลายครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 1-2 วัน

บรรณานุกรม

- จิรัฐติกาล ออานาเพียง. 2555. ลักษณะสำคัญของของที่ระลึก. ศิลปนิพนธ์ ศป.บ. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ทวี พรหมพุกกษณ์. 2523. เครื่องปั้นดินเผา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์ จำกัด.
- สุนัญฐา อีช่างทอง. 2556. การผลิตเครื่องปั้นดินเผา. ศิลปนิพนธ์ ศป.บ. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- นัทธพงศ์ พิมเสน. 2556. ขั้นตอนการจัดสวนถาด. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2559, แหล่งที่มา <https://natta01721.wordpress.com/2013/08/28/>
- จารุสิทธิ์ เครื่องจันทร์. 2555. ประเภทของของที่ระลึก. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2559, แหล่งที่มา: <http://netra.lpru.ac.th/~weta/w1/index.html>
- จิรพันธ์ สมประสงค์. 2552. เทคนิคการสร้างสรรคศิลปะเครื่องปั้นดินเผา. Library. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2559, แหล่งที่มา <https://sites.google.com/site/khrusittichai/bth-thi-1-khwam-hmay-kheruxngpandinphea>
- พิกกี้. 2554. สวนถาด. Blogger. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2559, แหล่งที่มา: <http://piggy-garden.blogspot.com/2011/09/blog-post.html>
- ม.ป.ป. นงคันุช บุญกล้า. การจัดเก็บข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรด้วยระบบ GPS จำนวน 9 ฐานข้อมูล. รายงานวิจัย. วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิตินาม 2557. โครงการวิจัยสภาพนิเวศวิทยาและวิถีชุมชนเพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกรณีศึกษา อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.
- นิตินาม 2556. ประวัติความเป็นมาของอำเภอเนินมะปราง. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2559, แหล่งที่มา: <http://noenmaprang.cdd.go.th/about%20us.html>
- นิตินาม 2552. ประเพณี อำเภอเนินมะปราง. การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2559, แหล่งที่มา: <https://nfnfe.wordpress.com/2009/04/30/h1/>
- โกลม คงเจริญ. 2559. เครื่องถ้วยหิน. แหล่งที่มา: <https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0->

9/12654234_920049134780604_749647912498263621_n.jpg?oh=7e2e11eb9d80
2954e576f9e5570959eb&oe=58F2A9B0

อรอมา นรารักษ์. 2555. ซ่อนปลูกหรือซ่อนเล็ก. แหล่งที่มา: <http://1.bp.blogspot.com/-l-NHsu2mwR8/UCoEm7zVvki/AAAAAAAAADo/07nttzY98N0/s320/000.1.014%5B1%5D.jpg>

นิรนาม. 2559. ภูเขาหินปูน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. แหล่งที่มา:
https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/15400367_1852488738319638_756389298029309010_n.jpg?oh=bb2834b4b744fe80d257c653e8bf0b86&oe=58DA7FDD, 20 ธันวาคม 2559.

นิรนาม. 2556. ซ่อนปลูกหรือซ่อนเล็ก. แหล่งที่มา:
http://j.lnwfie.com/_/j/_resize/64/64/82/t2/ne.jpg

ม.ป.ป. พาไป. แผนที่อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. แหล่งที่มา: http://paapaii.com/wp-content/uploads/2015/12/11933416_1461588634146376_1562727283342530202_n.jpg

ม.ป.ป. นิรนาม. กระบอกฉีดยา. แหล่งที่มา:
http://www.thaicarpenter.com/catalog_pro_1285379747/1285380360.jpg

ม.ป.ป. นิรนาม. กลุ่มเป้าหมาย 1 (Target Group). แหล่งที่มา: https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/15420852_1312282238813386_7633098567716388580_n.jpg?oh=b4273ab59df30ea95267f7eeba482ea3&oe=58F97E32

ม.ป.ป. นิรนาม. กลุ่มเป้าหมาย 2 (Target Group). แหล่งที่มา: https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/s480x480/15492106_1388629051171061_8496762739619950848_n.jpg?oh=15bdcf6230bb401679bf5cf038b21a6f&oe=58E8433E

ม.ป.ป. นิรนาม. กลุ่มเป้าหมาย 3 (Target Group). แหล่งที่มา: https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/15590364_1853958594839319_6566305169110838658_n.jpg?oh=d0b00a04a16fe85fb7cf087afec687b3&oe=58F8696B

ม.ป.ป. นีรนาม. กลุ่มเป้าหมาย 4 (Target Group). แหล่งที่มา: https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/15390761_1383310781702888_532093996872467741_n.jpg?oh=071419f0äfde fbe1f414168929cd4c30&oe=58E5048C

ม.ป.ป. นีรนาม. อารมณ์ของงาน 1. แหล่งที่มา: <http://eskipaper.com/images/warm-4.jpg>

ม.ป.ป. นีรนาม. อารมณ์ของงาน 2. แหล่งที่มา: https://encrypted-tbn1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTQtoGjy_ezRd7vsoPZdQBCgzVHJzQ5iud amWPceanE56rRUIUr

โกมล คงเจริญ. 2558. อารมณ์ของงาน 3. แหล่งที่มา: https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/12341241_889419764510208_1373781200282957610_n.jpg?oh=93cde769280 ef99c1d0a67518dee98df&oe=58E94E90

โกมล คงเจริญ. 2558. อารมณ์ของงาน 4. แหล่งที่มา: https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/12373327_889419857843532_5051209312673190496_n.jpg?oh=712603b24a9 ff8ae4eaec73633620d87&oe=58F91848

ม.ป.ป. นีรนาม. กลุ่มสีที่ใช้ในการออกแบบ. แหล่งที่มา: <https://color.adobe.com/api/v2/themes/532640.png?width=1500&height=300>